

Møte onsdag den 11. november 2009 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 13):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime
2. Referat

Sak nr. 1 [10:02:36]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Liv Signe Navarsete, Trond Giske og Anniken Huitfeldt vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, som vil bli stilt av representanten Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:03:28]: Jeg vil få lov til å stille et spørsmål til næringsministeren.

Vi har gjennom en rekke oppslag sett at det særlig innenfor verfts-næringen vil bli betydelige utfordringer i årene som kommer. Vi har også sett at næringsministeren har reist fra sted til sted i sin higen etter å få mer kunnskap om dette temaet – ja, vi har vel sett at det også har gått litt fort i svingene, og på de rette strekningene, for å få tilstrekkelig med kunnskap.

Mitt spørsmål til statsråden i dag er knyttet opp mot det å kunne samarbeide på tvers av de forskjellige departementer for å prøve å komme fram til en tiltaksplan. For det er åpenbart at særlig når det gjelder verfts-næringen, kommer man veldig fort inn på flere statsråders områder. Vi vet at innenfor verftene er pr. i dag ca. 80 pst. av kontraheringene i forbindelse med olje- og gass-sektoren. Det vil si at man med en gang kommer innenfor området til olje- og energiministeren. Vi vet også at skatteregimet i forbindelse med sokkelen påvirker investeringstakten, også når det gjelder stand by-fartøyer, rørlegging, etc.

Jeg vil stille følgende spørsmål til statsråden: Vil statsråden ta initiativ til at han selv, altså næringsministeren, og finansministeren og olje- og energiministeren setter seg ned for å lage en felles tiltaksplan for hvordan vi kan komme ut av den mulige krisen vi kan se innenfor verfts-næringen, relativt raskt?

Statsråd Trond Giske [10:05:19]: La meg først si at det er akkurat i slike situasjoner det er viktig å ha en fast hånd på rattet, når det går fort.

Så er det også slik at spørsmålet til representanten Nesvik er helt betimelig. For det er viktig for oss å forstå at mens mange bedrifter nå opplever at de er på vei ut av krisen, er det slik at enkelte sektorer faktisk har hatt svært gode år i 2008 og 2009, men nå er på vei inn i den.

I enkelte skipskontraheringsområder har den globale etterspørselen falt med over 90 pst., og det sier seg selv at dette er en situasjon som også norske verft og norsk leverandørindustri merker ganske brutalt. Det er vanskelig for det offentlige å erstatte markeder som er borte, det klarer vi ikke. Så en viss avmatning i markedet, også innenfor skipsverfts- og leverandørindustrien, vil vi få. Det er også ganske naturlig etter en svær høykonjunkturperiode. Men vi må gjøre det vi kan for å bevare kompetansemiljøer, for å bidra til omstilling, for å sørge for at norsk eksportindustri er konkurransedyktig når konjunktorene snur. Det kan handle om å bruke de store midlene som finnes på statsbudsjettet for 2010 både innenfor samferdsel, innenfor forsvarsinvesteringer, innenfor næringspolitikken og innenfor garantiordningen, for å få gode rammer rundt denne industrien. Så vi skal jobbe kontinuerlig for å legge til rette for disse bedriftene.

Jeg tillater meg også, president, hvis jeg får lov – representanten Nesvik har oransje slips i dag – å gratulere med cupfinalen som var på søndag. Jeg antar at fargen på slippet ikke er tilfeldig, det er grunn til å feire i Ålesund!

Harald T. Nesvik (FrP) [10:07:14]: Store anledninger skal selvfølgelig feires – og det over tid.

Jeg har et oppfølgingsspørsmål til statsråden. I Dagens Næringsliv i dag kan vi lese at Statoil allerede nå varsler at leteaktiviteten på sokkelen og investeringene der vil gå ned. Vi vet at dette på sikt også direkte vil kunne påvirke det som har med rederier å gjøre, men også verfts-næringen. Vi har også sett en del andre signaler på litt mørke skyer i horisonten knyttet til verftene.

Jeg vil spørre om statsråden vil ta et initiativ i Regjeringen, sammen med olje- og energiministeren og finansministeren, for å vurdere følgende to tiltak: Det ene er når man gir nye konsesjoner og disse konsesjonene ikke tas i bruk, om disse raskere kan tilbakeføres til staten for å deles ut på nytt, og det andre er eventuelle skatteendringer på haleproduksjonen.

Statsråd Trond Giske [10:08:23]: Nå skal jeg overlate til olje- og energiministeren å uttale seg om konsesjonsregimet, men etterspørselen fra olje- og gasssektoren og nye utbygginger er en viktig faktor. Vi har sett der også at det har vært høye priser, at det har vært høykonjunktur, og også der en avmatning. Men det fins felt og områder som er klare til utbygging, og jeg håper at også Statoil ser at det nå er mulig å få gode priser, at operatørene ute ser at i en lavkonjunktur kan det være fornuftig å gjøre bestillinger, gjøre nye ordrer i norsk verfts- og leverandørindustri. Jeg håper at det kan være en av løsningene, fordi mye

av virksomheten selvsagt er knyttet til offshoreaktivitet i Nordsjøen.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Per Roar Bredvold.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:09:22]: Situasjonen i verftsindustrien er som vi alle skjønner, tilnærmet katastrofal når vi ser bare litt inn i framtiden. Ordrebøkene er tilnærmet tomme. Da trengs det etter Fremskrittspartiets syn raske og effektive beslutninger. Dette er antakeligvis den største saken statsråden og Regjeringen har foran seg på kort tid. Når en vet at byggingen av et normalt skip kan sysselsette inntil 500 personer i lang tid, samt alle positive ringvirkninger, skjønner alle hvor alvorlig denne situasjonen er. Kan statsråden konkretisere noen tiltak, samt love at han og Regjeringen vil se på alle muligheter, slik at Norge igjen blir konkurransedyktig i forhold til andre lands skipsverft, ved f.eks. å tilrettelegge skatter og avgifter, se på lover og regler, og andre tiltak som gjør at vi kan bli mer konkurransedyktige i forhold til andre lands skipsverft?

Statsråd Trond Giske [10:10:13]: La meg si at det aller viktigste er å sørge for at vi har en økonomisk politikk totalt sett, hvor en skjønner at selv om Norge rent makroøkonomisk sett kanskje nå er på vei ut av krisen og klarer seg definitivt best i hele Europa gjennom finanskrisen, er det enkelte sektorer som har globale markeder som har falt kraftig, som sliter, og som kommer til å få det tøft framover. Paradokset her er at det fortsatt går svært godt i denne industrien, men fra sommeren 2010 er ordrebøkene i halvparten av verftene i Norge tomme. Og skal norske verft kunne konkurrere om de kontraktene som faktisk fins, kreves det bl.a. at vi sørger for å bruke oljepengene på en sånn måte og sørge for at budsjettet er innrettet på en sånn måte at vi beholder konkurransekraft.

I tillegg har jeg bedt GIEK, Innovasjon Norge og Eksportfinans se på sine ordninger og om de er fleksible nok. Og så må vi også appellere til de private finansinstitusjonene om fortsatt å se at lønnsomme prosjekter innenfor denne industrien også må få privat finansiering. Dette er viktige tiltak for å komme i mål.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgings-spørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:11:28]: La meg først få gratulere den nye næringsministeren med hans nye beskjeftegel-se og ønske ham lykke til. Det tror jeg han kommer til å trenge i den tiden vi går inn i.

Når han reiser rundt, ser jeg av avisene at det er finansiering som er mye av hovedproblematikken for verftsindustrien – det er jo den vi diskuterer nå. I budsjettet for neste år har Regjeringen nedregulert betydelig på en del låneordninger innenfor Innovasjon Norge. Det gjelder den landsdekkende innovasjonslåneordningen, og det gjelder også lavrisikolånene. Dette er låneordninger som kan brukes, og som kunne vært brukt enda mer og øremerket inn mot skipsbyggingsindustrien. Hva er grunnen til at næ-

ringsministeren synes det er riktig å sette disse rammene ned når vi ser at krisen er et faktum nå i realøkonomien og ute i industrien?

Statsråd Trond Giske [10:12:29]: Jeg kjenner ikke igjen dette bildet. Tvert imot vil jeg si at statsbudsjettet i 2010 har ganske sjenerøse rammer for disse ordningene. Og rapporten tilbake fra næringen er jo ikke at det er de offentlige ordningene som i dag er problemet; problemet er å skaffe privat kapital. Systemet er jo bygd opp slik at GIEK kan gå inn f.eks. og gi garantier, men vi må ha med en privat finansør, for det er de som på en måte gjør kvalitetssjekken når det gjelder lønnsomheten i prosjektene. Finanskrisen er kanskje over, men at det er en viss forsiktighet – at man stiller kanskje strengere krav enn tidligere til tryggheten i prosjektene – det er nok et problem som denne bransjen nå merker tungt. Derfor har vi også bedt GIEK og Eksportfinans om å se på fleksibiliteten i regelverket, se på om det er ting vi bør endre for å sørge for at norske virksomheter får likeverdige konkurransevilkår med andre, og vi må legge best mulig til rette med de offentlige ordningene vi har.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings-spørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:13:37]: Som nevnt flere ganger her i dag, har verfts-næringen store utfordringer. Både 2010 og 2011 vil bli vanskelige år dersom det ikke kommer nye ordrer. Og flere tusen arbeidsplasser kan forsvinne før oppgangen kommer. Den norske maritime klyngen risikerer å bli varig svekket som en følge av dette.

Kristelig Folkeparti mener at Regjeringen må være villig til å se på et bredt spekter av tiltak for å sikre at dette ikke skjer. Fiskebåtredernes Forbund har i brev av 10. november, bl.a. til næringskomiteen og departementet, bedt om lån og prosjektstøtte gjennom Innovasjon Norge for å sikre kontrahering av fiskebåter. Dette er en vinn-vinn-situasjon: Man får oppgradert fiskeflåten, og verftene får hjelp i en krevende situasjon. Vil statsråden støtte noen av disse forslagene i forbindelse med Regjeringens svar på verftskrisen?

Statsråd Trond Giske [10:14:38]: Vi vil lytte til alle forslag, og kommer det gode, konstruktive forslag fra opposisjonen, er det klart vi skal ta stilling til dem. Men jeg mener at det allerede ligger store muligheter i det budsjettet som Regjeringen har lagt fram for å bidra til denne næringen. Men vi må være klar over at når de globale markedene har falt med 90 pst., da kommer det til å bli lavere aktivitet også i norske verft og norsk leverandørindustri. Det tror jeg næringen er veldig klar over. Det er liten vits i å bygge skip som det er stor overkapasitet på. Vi må omstille, vi må forberede oss på de markedene som kommer, og være nyskapende. Og så må vi holde kompetansemiljøene ved like.

Jeg synes det er flott at vi i salen i dag tydeligvis har en mye bredere konsensus om at disse offentlige ordnin-

gene er bra, at vi trenger et offentlig engasjement. Det er ikke bestandig man har hatt den innstillingen til næringspolitikk fra den brede opposisjonen. Men det er nettopp i krisetider at vi ser at den modellen vi har i Norge, de tiltakene og de institusjonene vi har, er helt nødvendig for å sikre det viktigste målet – arbeid til alle.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:15:52]: Det er hyggelig hvis den nye næringsministeren fortsetter å stå her oppe, så kan jeg stille mitt spørsmål til ham.

Jeg ser av Dagens Næringsliv og andre aviser at han var på Sørlandet i går. Den solskinnshistorien han deltok i der nede, er interessant. Den skyldes at privat kapital har kommet inn og reddet en bedrift. Det er privat kapital som regjeringen stort sett bare la snublesteiner i veien for i hele foregående periode. Derfor er det interessant at næringsministeren tar opp dette med privat kapital i sitt første svar i dag.

Høyre kommer til å utfordre næringsministeren på en rekke punkter når det gjelder næringspolitikken. Jeg kommer i dag til å sende over et brev til departementet som går på å øke konkurransevnen, se på privat kapitalens betingelser i forhold til økonomisk politikk og i forhold til skattepolitikken, gjøre det lettere å etablere seg og ikke minst drive bedrifter videre, og å ha styrke til å stå imot når tidene blir vanskeligere. For det er ingen tvil om at lønnsveksten har vært for høy, og at konkurransevnen har blitt svekket over tid. Når vi i tillegg ser på økte skatter for næringslivet og kronestyrkingen, er det klart at det blir problemer rundt omkring.

Det som er spørsmålet mitt, og det kommer egentlig på bakgrunn av det som skjedde nede på Sørlandet, som statsråden lovpriste uten at staten for så vidt hadde hatt noen rolle, er: Vil den nye næringsministeren ta eksempel av det, når han ser hva privat kapital kan få til, og legge forholdene bedre til rette for at slike solskinnshistorier kan gjenta seg, ved at det blir bedre betingelser på skattesiden for privat kapital?

Statsråd Trond Giske [10:18:04]: Nå mener jeg faktisk at Norge har klart seg veldig godt gjennom det som er en kapitalkrise, en finanskriser – det var jo der det startet, nemlig med at store finansinstitusjoner gikk over ende fordi de hadde mange dårlige lån. Jeg synes det er fabelaktig at Nordic Capital har gått inn i det verftet som har bestillinger i disse bedriftene på Sørlandet. Men jeg tror heller ikke det er uten betydning at GIEK stilte opp, at vi samarbeidet og fikk til en løsning hvor de garanterer for store summer, slik at dette blir en tryggere investering, tryggere prosjekter. Det er dette samspillet mellom det private og det offentlige som denne regjeringen står for – å legge til rette for et godt næringsliv, for private investorer, men med rammebetingelser som også det offentlige deltar i. Hvis dette betyr at også Høyre er enig i den modellen, den hovedinnretningen, da tror jeg vi skal komme veldig langt i et godt samarbeid om å utvikle norsk næringsliv.

Så kan det være at vi er uenige om deler av skattleggin-

gen, eller skattesystemet. Det får vi bare fortsette å være. Men det er ingen grunn til å legge skjul på at Norge er et godt land å drive næringsliv i, at Norge har hatt sterkere vekst de senere årene enn f.eks. EU-gjennomsnittet, og at norske bedrifter er konkurransedyktige på et globalt marked. Så må vi passe oss for – nå når vi er på vei ut av krisen – at vi ikke får ny kostnadsvekst og at en ikke får en svekket konkurransevne, eller at kronkursen blir så høy at norske bedrifter blir skjøvet ut av markedene. Det handler mer om en solidarisk lønnspolitikk, et nytt solidaritetsalternativ, men det handler også om solidariske lederlønninger, og at man tar et ansvar også på toppen, slik at det ikke bare er vanlige arbeidstakere som skal bære dette ansvaret. Hvis vi er enige også om det, da tror jeg Høyre og Regjeringen skal få et særdeles godt samarbeid framover.

Svein Flåtten (H) [10:20:02]: Svaret bærer preg av at statsråden fortsetter å være tilskuer.

Jeg har lyst til å spørre ham om en spesiell sak, for innovasjon og forskning er viktig i denne sammenhengen. Sist fredag gav statsråden forskningsinstitusjonene mye kjæft i Aftenposten fordi de klagde på bevilgningene til såkalt Brukerstyrt innovasjonsarena. De hadde egentlig bare forholdt seg til det som kom i krisepakken, om å bruke 50 mill. kr ekstra, og det tar tid å planlegge forskning. I sitt forhold til og sin dialog med forskningsmiljøene, vil statsråden legge an en annen tone enn å kjefte på dem for dårlig budsjett disiplin og dårlig kunnskap? Vil han gå inn i en dialog som er konstruktiv, med tanke på at dette også kan hjelpe oss ut av krisen?

Statsråd Trond Giske [10:20:59]: Jeg ser på forskning, innovasjon og utvikling som den viktigste måten å komme gjennom denne krisen på. Det er fordi Norge er helt i spiss på ny teknologi at vi klarer å være et land med høyt lønnsnivå, høy levestandard, høye kostnader og samtidig være konkurransedyktig. Derfor er også statsbudsjettet for 2010 det største noensinne når det gjelder forskning. Derfor har forskningsbevilgningene økt mye kraftigere fra 2005 til 2010 enn de gjorde i perioden 2001–2005, da Høyre hadde ansvar for forskningspolitikken. Derfor vil vi også stimulere til forskning hos private, f.eks. gjennom SkatteFUNN-ordningen.

Vi ligger på OECD-gjennomsnittet når det gjelder offentlig forskning. Vi ligger lavere når det gjelder privat forskning, bl.a. på grunn av næringsstrukturen vår, vi har næringstemaer som ikke er så forskningsintensive. Men vi må få med det private på et offensivt forskningssamarbeid med det offentlige for å klare å være konkurransedyktige hvis vi skal beholde vår levestandard. Det er vårt mål.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [10:22:03]: Det er forfriskende med en ny statsråd – det er vel den fjerde statsråden i Næringsdepartementet.

Giske har en analyse som vi langt på vei deler når det gjelder utfordringene for konkurranseutsatt sektor. Jeg re-

gistrerer at Giske var ute i Dagens Næringsliv for en stund siden og sa: «Vi kan ikke fortsette slik.» Da henviste han til utgiftsveksten i budsjettene. Mitt spørsmål er: Hva er det Giske mener ikke kan fortsette? Er det den svekkelsen av konkurransevnen som den rød-grønne regjeringen må bære et medansvar for, gjennom fire år? Er det de økte skattene som bedriftene har måttet tåle gjennom fire år? Eller er det utgiftsveksten i budsjettet, som bidrar til å presse både kronekurs og rente? Den analysen statsråden gir, er det ikke noe i veien med, men spørsmålet er: Hva er det som ikke kan fortsette, og hva er det statsråden har tenkt å gjøre for å bedre konkurransevnen?

Statsråd Trond Giske [10:23:15]: Jeg tror ikke Høyre og Arbeiderpartiet og Regjeringen ser så veldig forskjellig på dette. Jeg tror Høyre tilhører den klubben i dette huset som faktisk mener at vi skal ha en ansvarlig økonomisk politikk. Her går skillet først og fremst mellom de to store partiene på høyresiden, Høyre og Fremskrittspartiet, og det som ikke kan fortsette, er at vi bruker så mange titalls milliarder oljepenger utover handlingsregelen. Det har statsministeren varslet, det har Regjeringen varslet, det har jeg sagt – at vi må etter hvert tilbake til handlingsregelen. Det var riktig å bruke så mye penger i krisepakken, det var riktig å møte finanskrisen så offensivt. Det har gjort at vi kommer ut av finanskrisen med den laveste ledigheten i Europa. Det betyr at vi ikke har tapt stor produksjonskapasitet gjennom krisetiden, det betyr mye for de enkeltmenneskene vi har hjulpet. Men når krisen er i ferd med å utfases, må også overbruken utover handlingsregelen utfases. Målet er å komme tilbake til 4 pst.-banen, og der er jeg trygg på at vi har Høyres støtte.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:24:20]: Noe av det aller viktigste for bedrifter som både har utviklingsmuligheter og ønsker å vokse og bli enda større, for å få privat kapital inn i bedriftene er stabile rammevilkår. Det er stabile rammevilkår som gjør at man både er villig til å investere og ikke minst er villig til å satse på å utvikle bedriftene ytterligere. Det går på endringer i avskrivningsregler, som kommer i ny og ne, det går på skatte- og avgiftsregimet, men ikke minst på noe det er fokusert mye på, og som det kommer til å bli fokusert enda mer på i framtiden, nemlig skjemaveldet. Vi ser jo bl.a. at EU har satt seg relativt klare og gode mål knyttet til å få redusert skjemaveldet. Norge har jo også sine målsettinger, men er milevis unna å komme i mål i så henseende.

Hva vil statsråden konkret gjøre for å få bedret situasjonen når det gjelder skjemaveldet for norske bedrifter?

Statsråd Trond Giske [10:25:30]: Jeg er helt enig i målsettingen – dette er vel en målsetting som samtlige næringsministre setter seg, nemlig å redusere den byråkratiske byrden for bedriftene, særlig de små og mellomstore, hvor dette kan kreve mye arbeidskraft og mye energi. Vi har satt i gang et ganske omfattende arbeid for å se på by-

råkratisituasjonen for særlig små og mellomstore bedrifter – dette handler om aksjelov, det handler om regnskapslov, det handler om rapporteringer. Vi skal gjennomgå det og komme tilbake til Stortinget på egnet måte f.eks. hvis det er snakk om lovendringer, og det kan være snakk om andre endringer i regelverket som gjør at vi letter byråkratybyrden. Det å finne balansen mellom alt som skal til for å hindre økonomisk kriminalitet, for å sikre skikkelige og rettfærdige skatteordninger og lite byråkrati, tror jeg er et mål vi kan stå sammen om. Så det skal vi jobbe med.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:26:35]: Over 99 pst. av bedriftene er små eller mellomstore. Halvparten er familieeid. Dette er Norges ryggrad, og disse bedriftene er helt avgjørende for distrikter og for folk flest. Kristelig Folkeparti har foreslått fjerning av arveavgiften ved generasjonsskifte i familiebedrifter. Dette mener vi er god næringspolitikk, det er god samfunnsøkonomi og god distriktspolitikk. Tall fra EU-kommisjonen viser at vellykket eierskifte i småbedrifter i gjennomsnitt fører til at fem arbeidsplasser blir videreført. Når vi vet at vel 40 000 bedrifter står foran et generasjonsskifte de neste ti årene her i landet, er det åpenbart at Regjeringen bør være opptatt av akkurat dette. I Soria Moria I-erklæringen stod det at Regjeringen ville gjøre noe med denne avgiften, uten at noe skjedde. I Soria Moria II står det ikke noe om dette i det hele tatt.

Hva mener den nye statsråden om denne viktige saken for familiebedrifter over hele landet?

Statsråd Trond Giske [10:27:40]: Nå er det – igjen – slik at det først og fremst er finansministeren som bestyrer skatteregimet.

Vi har gjort ting både med formuesskatten og arveavgiften i løpet av forrige periode som har bidratt til en mer rettfærdig beskatning, men samtidig mener vi at vi må ha et skattesystem som oppleves som rettfærdig for alle. Jeg tror det største problemet med å sørge for f.eks. et nytt solidaritetsalternativ, for en moderat lønnsvekst, for en styrket konkurransevne, er hvis folk opplever at det er noen som ikke deltar i det spleiselaget som det norske velferds-samfunnet er. Når vi får listen med nullskattytere, tror jeg det er veldig skadelig for den type moderasjon, for den type solidaritet, og det å ha et skattesystem som omfatter alle, og som ikke gir titalls milliarder i skattelette til dem som har aller mest, det tror jeg også kommer næringslivet til gode, fordi det legger fundamentet for en ansvarlig lønnspolitikk og en ny moderasjonslinje.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:28:44]: Jeg står her med en helt fersk og detaljert oversikt som viser antall nyregistreringer i Foretaksregisteret til og med 31. oktober 2009. Den er fordelt på kommuner og fylker, og med unntak av et

par fylker er det – dessverre for Venstre, som er et småbedriftsparti – en svært negativ trend. Mitt spørsmål til statsråden er om han er komfortabel med denne utviklingen, og, hvis han ikke er det, hvilke konkrete tiltak vil han i så fall sette inn?

Statsråd Trond Giske [10:29:26]: Det er jo ikke noe tvil om at 2009 har vært et veldig tøft år. Det er et dramatisk år ute i verden, og dramatikken blir forsterket av at mange land nå klarer seg ved hjelp av gedigne underskudd på statsbudsjettet som de egentlig ikke har dekning for på lang sikt. Vi er i en veldig heldig situasjon ved at vi har over 2 500 milliarder kr på bok og kan finansiere den type underskudd en stund.

Men vi må være forberedt på at det kommer til å bli en meget humpete vei også framover i form av at krisen slett ikke er over. Heldigvis går det bedre nå – også i småbedriftene og i handels- og servicenæringen går det bedre. Den private etterspørselen er i ferd med å ta seg opp igjen, og trykgheten i bedriftene for å øke omsetningen er i ferd med å ta seg opp. Men vi må være forberedt på at vi fortsatt må ha en god del krisetiltak – det er derfor vi også i 2010 har et statsbudsjett som er preget av det – og må sørge for at vi gjenreiser veksten, og gjenreiser troen i norsk næringsliv.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:30:40]: Mitt spørsmål går til kommunal- og regionalministeren.

I dag er det slik at kommunene skyver pasienter over til sykehusene, og sykehusene skyver pasienter over til kommunene. Kristelig Folkeparti har i flere år etterlyst finansieringsordninger som gjør at pasientene får bedre behandling dersom sykehus og kommuner samarbeider til beste for pasienten. Dette er et av de sentrale punktene i samhandlingsreformen.

Helse- og omsorgsministeren har invitert til et bredt forlik om reformen. Det var derfor overraskende lesning i Dagens Næringsliv på mandag at kommunalministeren er uenig i den stortingsmeldingen om samhandling som Regjeringen selv har vært med på, og som Regjeringen la fram for knappe fem måneder siden. Det var ikke mulig å tolke det på annen måte.

Mitt spørsmål til statsråden er om Regjeringen samlet står inne for innholdet i meldingen og dermed imøteser behandlingen i Stortinget, eller om Regjeringen har tenkt å trekke meldingen tilbake.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:31:52]: Eg vart særdeles overraska over oppslaget i Dagens Næringsliv i går, der representanten Dāvøy på sett og vis prøver å mistolke det eg har sagt til Dagens Næringsliv – som om ikkje heile Regjeringa står bak stortingsmeldinga. Alt eg sa i intervjuet med Dagens Næringsliv, står i St.meld. nr. 47 for 2008–2009. Alle dei vurderingane som skal gjerast, og som det òg står om i ulike punkt der, er nøye skisserte. Det er skissert tre ulike innretningar av modellen kva gjeld finansiering, som eg var innom i intervjuet. Det er skissert

ulike ordningar for innfasing av reforma. Det er sagt at ein skal vurdere samanhengen mellom det kommunane skal finansiere, og det kommunane kan påverke anten gjennom førebygging eller gjennom å yte eigne tiltak. Og det er sagt at departementet skal arbeide vidare med ordninga, og at Regjeringa etter at stortingsmeldinga er behandla av Stortinget, vil føreta endelege vurderingar av modellen si innretning og korleis implementeringa skal gjennomførast for å sikre at det vert fagleg og budsjettmessig forsvarleg – det står under punkt 9.4.4.

Då eg vart intervjuet av Dagens Næringsliv som kommunal- og regionalminister, snakka eg om dei ulike moglege innfasingane, om samanhengen som eg, som skal samordna tenestene overfor kommunesektoren, er oppteken av at det skal vere mellom den finansieringa kommunen skal stå for, og moglegheita kommunane skal ha for å påverke omfanget av innleggingar. Eg håpar at Kristeleg Folkeparti er einig i at ein slik samheng bør finne stad.

Laila Dāvøy (KrF) [10:33:53]: Jeg er fremdeles litt usikker på hva kommunal- og regionalministeren egentlig har sagt til Dagens Næringsliv. Slik jeg oppfattet det i går, var det helt klart kommet fram at kommunalministeren sa at et forlik i Stortinget er greit, men først må Regjeringen ta stilling til det. Jeg er glad for at kommunalministeren her sier at saken ligger til behandling i Stortinget. Men jeg ønsker å få en forsikring om at dersom Stortinget samlet kommer fram til et forlik, vil man fra Regjeringens side sørge for at det er dette forliket det blir jobbet videre med i Regjeringen. Og har de som er fra regjeringspartiene i helse- og omsorgskomiteen, godt nok mandat til at vi kan komme til enighet her i Stortinget?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:34:48]: Regjeringa har lagt fram ei god stortingsmelding med eit spanande innhald som gir store moglegheiter for betre helsetenester. Det er ei desentraliseringsreform, det er ei førebyggingsreform, og det er ei reform som sjølv sagt krev godt samarbeid mellom Helse- og omsorgsdepartementet og alle kommunane i landet – og KS, som òg har ei viktig rolle i dette. Eg inviterer gjerne Stortinget til samarbeid både i denne saka og andre saker. Saka ligg i Stortinget, ho ligg i komiteen, og me skal som vanleg lytte nøye til det som komiteen kjem med i innstillinga si. Det gjer me i denne saka som i andre saker. Kjem me fram til eit breitt forlik, er det veldig bra – dialogen og prosessen får vise korleis det vil verte – gjerne for denne ministeren, eg har aldri vore mot breie forlik i Stortinget.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:36:10]: Statsråden kan oppfattes som å mene at et forlik om samhandlingsreformen i Stortinget vil ende med kommunesammenslåing. Det er en forhastet konklusjon. Likevel er det behov for robuste kommuner som kan håndtere flere oppgaver, slik det legges opp til i reformen. Samkommuner, slik det skisseres i samhandlingsmeldingen, vil inne-

bære et nytt forvaltningsorgan og dermed fare for mer byråkrati.

Hvordan ser statsråden at dette vil bedre samhandlingen i helsetjenestene til beste for pasientene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:36:53]: Samkommunar er ikkje eit nytt forvaltningsnivå, men kan vere ein måte å samarbeide på gjennom forpliktande samarbeid, der ein òg legg inn ansvar for tenester. Me har i dag fleire modellar for interkommunalt samarbeid – me har IKS, som er mykje brukt på meir forretningsmessige område, og me har vertskommunemodellen som mange har teke i bruk. Det vil i fortsetjinga òg vere gode modellar. I tillegg utgreier me no samkommunemodellen og vurderer å lovfeste han.

Det vil bety at ein del kommunar vil ha eit politisk utval som får gjere vedtak som er juridisk bindande for dei kommunane som er med, og som har gjort avtale med samkommunen. Eg trur det kan vere éin av fleire løysingar for å møte den problematikken som representanten tek opp.

Presidenten: Gjermund Hagesæter – til oppfølgings spørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:38:04]: No er det openbert mange usikkerheitsmoment når det gjeld samhandlingsreforma, og mange ting som ikkje er endeleg på plass. Ein av føresetnadene for at samhandlingsreforma skal fungere, er at vi har kommunar av ein viss storleik, og at vi har kompetanse i kommunane til å ta seg av brukarane.

Som det blei nemnt i førre oppfølgings spørsmål, begynner ein no å kjøre fram samkommunen som eit alternativ til kommunesamanslåing. Det skal komme i tillegg til regionråd. Det skal komme i tillegg til det samarbeidet som skjer i interkommunale selskap og i interkommunalt samarbeid. Det kjem i tillegg til fylkeskommunen, og det kjem i tillegg til fylkesmannsembetet.

Då er spørsmålet: Kor mange ulike forvaltningsnivå er det føremålstenleg å ha i eit land som har under fem millionar innbyggjarar?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:39:07]: Regjeringa legg frivilligheit til grunn når det gjeld interkommunalt samarbeid, og me ser at kommunane har lang tradisjon for å samarbeide med kvarandre og finne gode løysingar. Det er her i Noreg på same måte som i enkelte av våre naboland.

Samkommunemodellen har ein prøvd ut over lang tid i Finland, der ein har store tenestesektorar som er lagde inn i ei slik ordning, mellom anna helsesektoren. Dei minste kommunane seier sjølve at interkommunale løysingar er ei god og nødvendig løysing for å kunne rekruttere nødvendig kompetanse og skape gode og robuste fagmiljø.

Ein kan sjå på samkommunemodellen på fleire måtar. Eg ser ikkje modellen som ein overordna instans i høve til kommunane, men meir som ei praktisk ordning, som når eit konsern opprettar eit dotterselskap for å leggje

ut oppgåver som ein av praktiske årsaker vil ha ei anna organisering av.

Det er litt etter kva ein vel å vurdere dette som.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgings spørsmål.

Bent Høie (H) [10:40:22]: Den forrige kommunalministeren fra Senterpartiet tok til bakken helseminister Bjarne Håkon Hanssens forslag om helsekommuner. Den nåværende kommunalministeren fra Senterpartiet har åpenbart også tatt livet av helseminister Bjarne Håkon Hanssens idé om storstilt kommunal medfinansiering.

Uansett når en stiller spørsmål knyttet til denne reformen, får en til svar «samkommune» og «samarbeid» fra Senterpartiet.

Det er helt åpenbart at i en samkommune vil en ha et nytt definert ansvarsområde. Det betyr at den løsningen vil innebære at en får kommuner med et definert ansvarsområde, samkommuner med et definert ansvarsområde og spesialisthelsetjenesten med et definert ansvarsområde. Hvordan mener kommunalministeren at det å innføre tre nivåer med et definert ansvarsområde vil forbedre samhandlingen i et system der en allerede har store utfordringer med samhandling mellom to nivåer?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:41:19]: Eg ser ikkje på det som den store utfordringa om det er den eine eller den andre modellen som vert vald. Den store utfordringa er å få til ei god samhandling mellom det statlege helsevesenet og dei kommunale tenesteytarane. Dei utfordringane er der anten du har store eller små kommunar, for det handlar om to ulike system som må kommunisere, snakke med kvarandre, og verte einige om korleis ein skal utforme eit samhandlingssystem som kan gli smertefritt. Der har vi framleis ein jobb å gjere.

No ligg meldinga i Stortinget, og Regjeringa skal jobbe vidare på grunnlag av det som Stortinget kjem fram til og melder tilbake til Regjeringa.

Utfordringa ligg der, og den må vi handtere i tida framover.

Presidenten: Trine Skei Grande – til siste oppfølgings spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:42:21]: Vi i Venstre er også bekymret for det administrative – bestillerkompetanse og alt det som man trenger i mange små enheter for å klare jobben.

Men Venstre og Senterpartiet har jo tradisjonelt vært de som kjemper for det lokale folkestyret, de som kjemper for at borgerne skal ha direkte medvirkning, at det skal være lett å engasjere seg, lett å vite hvem det er man stemmer på, og hvilke følger det får når man stemmer på noen. Det å få det lokale folkestyret til å leve er viktig for i det hele tatt å få velferdsstaten vår til å leve.

Mitt spørsmål til statsråden er: Er hun ikke bekymret for det lokale folkestyret når vi nå ser at vi overfører makt til ordførerklubba, til selskap, til alt mulig som er organisert over dette folkestyret, over det som Venstre og Sen-

terpartiet alltid har kjempet for, i stedet for å se om vi kan organisere folkestyret vårt på en måte som gjør at vi faktisk får en direkte kontakt mellom dem ansvaret ligger hos, og de oppgavene som skal utføres? Er det ikke sånn at vi nå lager en masse mellomledd som egentlig undergraver det folkestyret vi har stått sammen og kjempet for?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:43:26]: I Danmark har ein gjort ei stor samanslåing av kommunar. I avisa Politiken kunne ein for ei tid sidan lese:

«Politikere dumper de nye kommuner. Fire ud af ti kommunalpolitikere er skuffede over kommunalreformen. Det er blevet for langt mellom borgere og politikere.»

Det er intervjuet av fleire politikarar frå partiet Venstre, blant andre Erik Fabrin, som ergrar seg over at avstanden er vorte for lang: Tidlegare kunne ein snakke med folk, «nå er vi medlemmer af en bestyrelse i en stor virksomhed», som er langt frå folk. I ein samanslått kommune er det òg ein Venstre-representant som seier at tidlegare tetta ein høl i vegen, og ein hadde låge kostnader til barnehagar. No har barnehageutgiftene stige med 50 pst. etter samanslåinga, og utafør bygrensa er det ingen som har interesse av kva som skjer.

Eg trur det siste er noko av det som vi òg merkar i Noreg med den motstanden som er rundt om i landet, som òg handlar om lokaldemokrati.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:44:49]: Mitt spørsmål går til kommunalministeren.

Det var nok mange lokalpolitikere rundt omkring i det ganske land som satte kaffen i halsen denne helgen, da man fikk høre Senterpartiets frittalende representant her i Stortinget, Ola Borten Moe, uttale at han ønsket at man skulle innføre tvang i forbindelse med bosetting av flyktninger i norske kommuner.

Det er en kjent sak at når det gjelder norsk innvandringspolitikk, har denne regjeringen ikke hatt store problemer med å bruke tvang, særlig i forbindelse med opprettelse av asylmottak, uten å orientere lokaldemokratiet om eller innvie det i slike opprettelser. Nå er neste bølge kommet, i den forstand at man nå skal bosette en rekke av de flyktningene som har fått opphold under den asylpolitikken som har vært fullstendig ute av kontroll de siste årene. Og igjen vil man benytte et slikt virkemiddel – nemlig å overstyre det lokale skjønn, overstyre lokaldemokratiet, sette til side den skjønnsmessige vurderingen som lokalpolitikere gjør når det gjelder de ansvarsfulle vedtakene som treffes – når man vurderer mottak for og bosetting av flyktninger.

Mitt spørsmål til statsråden er: Er det slik at man nå fullstendig setter til side prinsippet om lokaldemokrati, at man for å – skal vi si – bøte på en manglende styring fra statens side når det gjelder norsk innvandringspolitikk generelt og norsk asylpolitikk spesielt, er villig til å sette lokaldemokratiet til side, overstyre fullstendig, og

plassere flyktninger i norske kommuner uten å forespørre lokalpolitikere?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:46:53]: For det første: Representanten Ola Borten Moe har sett ein veldig viktig debatt på dagsordenen: Korleis ser me på dei som skal busettast i kommunane, som skal verte nye innbyggjarar i kommunane? Skal dei sjåast på som ein ressurs – som nokon som kan verte ein ressurs og verte integrerte på ein god måte i lokalsamfunnet? Korleis får kommunane rammer og handlingsrom til å gjere ein god integreringsjobb og busetje desse på ein måte som vil bety at dei vert ein ressurs? Det er ein viktig debatt i det norske samfunnet som eg støttar at Ola Borten Moe tek opp.

Så har han spissa denne debatten med sitt forslag om tvang. Her kan det hende at iallfall Ola og eg enno ikkje har diskutert oss ferdige – representanten Ola Borten Moe og eg får ta ein runde om det – men eg set pris på at me i Senterpartiet har dyktige politikarar som set viktige saker på dagsordenen. Og så tek me debatten deretter.

Når det er sagt, vil eg òg seie at den omsorga Framstegspartiet har for kommunane i dette spørsmålet, er forunderleg – når me registrerer iveren etter å slå saman kommunar. Eg har heller ikkje rundt i Kommune-Noreg høyrte eit rop om kommunesamanslåing – svært mange stemmer der er mot det. Der høyrer eg ikkje om den same omtanken for lokaldemokratiet og for kva ein meiner lokalt. Bak spørsmålet kan det òg gøyme seg ein tanke om at dette er saker dei i Framstegspartiet ikkje er så for, nemleg at ein skal få busett flyktningar på ein god måte. Det er Regjeringa. Me styrkjer kommunanes moglegheiter til god integrering og busetting. Det skal me fortsetje med.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:48:49]: Det er ikke riktig slik som kommunalministeren forsøker å fremstille det som, at Fremskrittspartiet ønsker tvungen kommunesammenslåing. Vi lytter til lokaldemokratiet – det gjør vi i alle saker som angår det. Derfor synes jeg det er veldig rart at særlig en statsråd fra Senterpartiet indirekte tar til orde for å overstyre kommunene – dette gjelder jo nettopp det skjønn som utøves lokalt. Alle statistikker viser at kommunene er veldig ansvarlige i de vurderingene som gjøres når det bosettes flyktninger. Så det er ikke noe behov for å ta i bruk et slikt virkemiddel.

Jeg merker meg at hver gang det er snakk om innvandringspolitikk, om asylpolitikk og om bosetting av flyktninger, bruker rød-grønne politikere begrepet «tvang» og er villig til å ta det i bruk. Jeg etterlyser det samme engasjementet når det gjelder å bruke tvang for å sørge for f.eks. full sykehjemsdekning. Hvorfor er det slik at hver gang rød-grønne politikere tar i bruk tvang, er det gjerne i forbindelse med forslag innenfor norsk integreringspolitikk og innvandringspolitikk?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:49:57]: Det er ikkje så veldig ofte at raud-grøne politikarar bruker ordet «tvang» overfor kommunane. Me ynskjer å ha ein god dialog med kommunane, me ynskjer å lytte til dei. Og det gjer me ikkje minst gjennom å styrkje dei og gi dei rammer

som gir dei handlingsrom til å gjere gode prioriteringar og ein god jobb lokalt.

Så må eg få ta eit atterhald: Dette er eit forslag fremja av ein representant for å reise ein debatt. Den debatten skal me – i eit godt, demokratisk samfunn – sjølvstøtt ta. Men det er ikkje dermed sagt at det er raud-grøn politikk.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Gjermund Hagesæter.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:50:50]: I motsetjing til Senterpartiet respekterer Framstegspartiet lokaldemokratiet. Vi ønskjer ikkje på nokon måte å rasere lokaldemokratiet. Vi ønskjer færre kommunar, men vi ønskjer ikkje tvangssamanslåing. Derimot ønskjer vi frivilligheit og å gi økonomiske verkemiddel og økonomiske incentiv for å få til frivillig samanslåing. Det gjer vi fordi vi meiner at innbyggjarane vil vere tente med større kommune-einingar, som kan byggje opp ein større kompetanse på ulike område.

Vi ønskjer å bruke gulrøter – både store og små – for å få til kommunesamanslåingar. Spørsmålet mitt til statsråden er om også ho vil vurdere å vifte med nokre gulrøter overfor kommunane – for å få til frivillige kommunesamanslåingar.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:51:56]: Viss ein tek lokaldemokratiet på alvor, vil ein innsjå at det er lokalt ein er best eigna til å vurdere om ein skal slå seg saman med nabokommunane. Viss ein følgjer det resonnementet, trengst det ingen gulrøter, men eit system som gjer at ein ikkje taper på ei slik samanslåing. Derfor har Regjeringa nedfelt i Soria Moria-erklæringa at dei kostnadene som er forbundne med ei eventuell samanslåing, ikkje skal belastast kommunane. Det skal staten ta. Det er sjølvstøtt for å rydde av vegen denne typen hindringar som måtte liggje der. Mi oppfordring til Framstegspartiet sin representant er at Framstegspartiet begynner med sine eigne kommunar, og går ut og tek dei nødvendige initiativa. Det er ingen ting i dag som hindrar kommunesamanslåing viss lokalpolitikarane vil.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgings-spørsmål.

Trond Helleland (H) [10:53:04]: Etter å ha hørt statsråden er det tydelig at tvangstanken ikkje har grobunn i hele Senterpartiet, men i alle fall deler av Senterpartiet ønsker å bruke tvang for å plassere flyktningar i kommunene.

Navarsete sier at dette er en interessant og viktig debatt, det er viktig å reise denne debatten. Det er jeg enig i, ut i fra det perspektivet at neste år skal det bosettes dobbelt så mange i norske kommuner som det er gjort i år. Ikke minst er det en eksplosjon når det gjelder enslige mindreårige asylsøkere som nå får bosetting i Norge. Det blir regnet med at det skal bosettes 1 600 i kommuner neste år. Vi vet at nettopp denne gruppen ser kommunene det som vanskelig å ta imot.

Spørsmålet blir: Hvis en ikke skal bruke tvang, hvilke

tiltak vil statsråden og Regjeringen iverksette for å få bosatt disse enslige mindreårige asylsøkerne, som ofte har et vanskelig utgangspunkt?

Statsråd Liv Signe Navarsete (Sp) [10:54:01]: Spørsmålet til representanten Helleland bevegar seg inn på eit fagområde som ikkje direkte er kommunal- og regionalministeren sitt, men som ligg til ein annan statsråd. Eg vil ikkje gå inn i detaljane omkring dei tiltaka som ein vil innrette, for det synest eg fagministeren må svare på.

Når det gjeld utgreiingsinstruksen, det å samordne tiltaka både på tenestesida og i forhold til distriktspolitikken og Næringsdepartementet, er sjølvstøtt mi rolle å syta for at kommunane vert sette i stand til å gjere jobben. Den dialogen skal me ta, både med KS og kommunesektoren og i eit godt samarbeid med fagstatsråden, Audun Lysbakken, som har det faglege ansvaret.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings-spørsmål. Presidenten understreker at oppfølgings-spørsmålene i hovedsak skal rettes mot det saksområdet statsråden har ansvar for.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:55:03]: Jeg tolker statsrådets svar når det gjelder å tvinge kommuner, som at det ikke er Regjeringens politikk nå, men at hun gjerne tar en debatt rundt det. Det vil også Kristelig Folkeparti være med på, selvsagt. Likevel løser jo ikke dette det som er den store utfordringen i denne saken, nemlig at folk blir sittende veldig lenge – for lenge – på asylmottak før de blir bosatt i kommunene. Ser statsråden for seg andre mulige tiltak som gjør at vi raskere kan bosette asylsøkere som har fått opphold i Norge?

Presidenten: Jeg minner nok en gang om at spørsmålet skal rettes mot statsrådets fagområde. Dersom statsråden ønsker å svare med utgangspunkt i den kommunale rolle i det spørsmålet som her reises, må statsråden gjerne gjøre det.

Statsråd Liv Signe Navarsete (Sp) [10:56:11]: Når det gjeld mitt ansvarsområde, kan eg vel eigentleg berre gjenta det eg svarte på førre spørsmålet: Eg ynskjer å ha ein god dialog med kommunane. Vi har gode eksempel på vellykka integrering i lokalsamfunn, der dei som er tilflytta, er blitt gode og viktige ressursar i lokalsamfunnet. Eg vil lyfte fram dei eksempla, lyfte fram korleis me gjer det, gi kommunane rammer, og så får fagdepartementet og fagministeren kome tilbake med dei konkrete tiltaka som Regjeringa da vil kome med.

Presidenten: Vi går vidare til neste – og siste – hovedspørsmål.

Trond Helleland (H) [10:56:54]: Mitt spørsmål går til kommunal- og regionalministeren, og jeg skal prøve å holde meg til hennes ansvarsområde, nemlig kommune-strukturen. Om hun vil ta ansvar for en tjenlig kommune-struktur, er jo et annet spørsmål.

Den 25. september, altså rett før Navarsete overtok, sendte Regjeringens representant fra Sogn og Fjordane, fylkesmann Flæte, et brev med en tydelig melding. Der står det:

«Staten kjem i aukande grad med krav og forventningar som mange små kommunar ikkje er i stand til å etterleve (...)

Og vidare:

«Det er ein fare for at reformene kjem snøggare og er meir omfattande enn kommunane har ressursar til å gjennomføre. Det kan i sin tur føre til A-, B- og C-kommunar.»

Vidare skriver han:

«Vi er urolige for ein kommunestruktur som smuldrar opp dei reformene som vi alle forventar skal skje. Fylkesmannen har eit tilsynsansvar, og vi finn det rett å peike på at det for oss synest å bli ei aukande utfordring at omfanget av reformer ikkje tek omsyn til ein fastlåst kommunestruktur.»

Så sier han til slutt:

«Og det bør i båe høve gjevast markante insentiv for å få til friviljuge løysingar.»

Det ene spørsmålet er om statsråden er enig i dette.

Samhandlingsreformen har jo satt fart på debatten om kommunestrukturen, og vi har nå i tidlige spørreunder hørt at statsråd Navarsete er opptatt av dette med samkommuner. Hun pekte på Finland som et godt eksempel. Det er kanskje det å bemerke at i Finland har de ingen ordentlig fylkeskommune. Der er det et indirekte valgt fylkesnivå. Men uansett blir det mange lag med forvaltningsnivå oppå hverandre, og altså svært usikkert om det er mulig å få til en demokratisk styring av kommunene med det opplegget. Vil statsråden gi kommunene incentiver, slik at de frivillige kan slå seg sammen, slik det var under Bondevik II-regjeringen, da Erna Solberg var minister?

Statsråd Liv Signe Navarsete (Sp) [10:59:00]: Ja, under statsråd Solberg vart det gitt incentiv. Det vart vel ikkje det store resultatet av dei incentiva, slik eg tolkar det. Sidan 2002 har me vel hatt fem frivillige kommunesamanslutningar, og i fleire av dei har Senterpartiet sitte med ordføraren og vore viktige og gode pådrivarar for å få til gode løysingar.

Så kan ein sjå utover landegrensene, til Danmark som gjennomførde ei omfattande kommunereform i 2007. Dei reduserte talet på kommunar frå 271 til 98. To nye undersøkingar viser at fire av ti lokalpolitikarar er misnøgde med reforma. Noreg er eit langstrakt land. Det vil alltid vere utfordringar knytte til geografi og distanse i dette landet vårt, og ei storstilt kommunesanering vil ikkje oppheve det med mindre tvangssamanslåing òg betyr, om ein går inn for det, at innbyggjarane vert flytta med tvang. Derfor har eg tru på at kommunane sjølve vil finne saman til gode løysingar anten gjennom samarbeid eller gjennom samanslåing. Det er *det* som er lokalt sjølvstyre eller lokaldemokrati. Dei som er opptekne av lokaldemokratiet og samtidig er opptekne av at me skal, anten gjennom økonomiske incentiver eller gjennom tvang, presse kommunane inn i ei samanslåing, er eg kanskje ikkje på line med. Så

ser me at kommunestrukturen nokre stader kan medføre utfordringar, men eg trur at samarbeid er den enklaste og beste løysinga.

Eg vil òg gjerne rydde av vegen eit inntrykk som enkelte har lyst til å skape, nemleg at eg er så imot samanslåingar. Nei, men eg ser utfordringar knytte til det på grunn av geografi og at tenestene trass alt skal verte gitt der folk bur.

Trond Helleland (H) [11:01:08]: Da tolker jeg det slik at statsråd Navarsete er skarp motstander av tvangssamenslåing av kommuner. Det er ikke overraskende. Men at statsråden også er motstander av å gi incentiv, gi økonomiske virkemidler, gulrøtter eller hva en vil kalle det, for at kommunene skal slå seg sammen, er mer overraskende.

Det betyr at statsråden sier: Jeg er for kommunesamenslåing, men jeg skal overhodet ikke bidra økonomisk til at det er lønnsomt. Ikke engang en vei er statsråden interessert i å gi for å få kommunene til å slå seg sammen. Det har vist seg å være et godt virkemiddel.

Spørsmålet mitt gjelder egentlig det demokratiske underskuddet. Statsråden viste til IKS, hun viste til samkommuner, hun viste til en rekke konstruksjoner som er opprettet for å få kommuner til å samarbeide bedre. Men dette blir jo et rådmann- og ordførerverdelde, der kommunestyrene er satt ut av spill uten mulighet til å påvirke beslutninger. Synes statsråd Navarsete at det er bedre med denne type konstruksjoner enn velfungerende store kommuner?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:02:14]: For det fyrste ligg det i Soria Moria-erklæringa ei klar føring om at dei kommunane som vel å slå seg saman, ikkje skal ha nokre økonomiske omkostningar med det. Det er for så vidt eit incentiv.

Om det er kommunar som har planar om samanslåing, har eg sagt når eg har møtt KS, at dei er velkomne til å diskutere det. Så får me diskutere eventuelt kva dei måtte ha av ynsker i den samanhengen, og så har me ein god dialog med kommunane om det. Det er den vegen eg ynskjer å gå: gjennom god dialog.

Så til det demokratiske underskotet som mange er opptekne av. Eg trur at om ein har fem kommunar som har 100 kommunestyrerepresentantar til saman, og ein slår dei saman og reduserer det talet til 20 for alle kommunane, eller om ein vel at 20 av dei sit i ein samkommune og styrer nokre av tenestene, kan ein trygt diskutere kva det vert mest og minst demokrati av.

Presidenten: Det blir anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Bent Høie.

Bent Høie (H) [11:03:25]: Jeg regner med at statsråden har lest brevet fra Regjeringens fremste representant i hennes eget hjemfylke, og sett de utfordringene som fylkesmannen i Sogn og Fjordane peker på.

Det er ett fellestrekk med alle de utfordringene som fylkesmannen i det brevet peker på, og det er at dagens kommunestruktur går ut over de svakeste i samfunnet vårt. Det er utfordringer knyttet til barnevernsbarn, som blir

kasteballer mellom stat og kommune, det er utfordringer knyttet til rusmisbrukere, som blir kasteballer mellom de ulike nivåene, og det er utfordringer knyttet til pasientene våre, som er godt beskrevet i samhandlingsreformen, og som blir kasteballer mellom de ulike nivåene.

Sannheten er at for oss vanlige innbyggere, som stort sett forholder oss til kommunen som leverandør av vann og den som henter bosset en gang i uken, fungerer det relativt greit, men det er fordi den typen tjenester er flyttet over på et interkommunalt nivå.

Det er forskjell på vann og kloakk og de mest grunnleggende velferdstjenestene våre. Ser ikke kommunalministeren at vi har en utfordring i å flytte beslutningene til de typer organer over på et interkommunalt nivå?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:04:35]: Sidan Høgre er oppteken av mitt heimfylke, kan eg opplyse at eg kjenner det fylket ganske godt.

Den Høgre-styrte Hornindal kommune er ein av dei minste. Eg har ikkje registrert eitt initiativ frå Høgreordføraren, som no har vorte stortingsrepresentant, om at kommunen må slå seg saman med Stryn fordi tenestene i Hornindal kommune er så dårlege. Det er overraskande ut frå diskusjonen som er her i salen i dag.

Solund kommune er eit øysamfunn med mange øyar. Verken fylkesmannen i Sogn og Fjordane eller nokon annan kan taue dei inn til land og gjere dei effektive, samanslått med andre kommunar. Det er nokre slike lokale føresetnader som ein òg faktisk må diskutere når ein ivrar så inderleg for kommunesamanslåing, slik som Høgre gjer.

Eg har dialog med alle kommunane i Sogn og Fjordane. Det er veldig få som ivrar for samanslåing, men det er mange som ivrar for samarbeid og for å finne gode modeller, slik at ein kan nytte felles ressursar på ein betre måte enn i dag.

Presidenten: Gjermund Hagesæter – til siste oppfølgingsspørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:05:56]: Eg synest det kjem rimeleg klart fram frå statsråden at ho dei neste åra ikkje ønskjer å lyfte ein finger for å få til samanslåingar av kommunane i Noreg, men at statsråden, kanskje motviljug, vil akseptere samanslåingar dersom initiativet kjem frå lokalt hald.

No skjønar eg at det opposisjonen meiner, ikkje gjer spesielt inntrykk på ei fleirtalsregjering, men eg registrerte at på måndag var statsråden i sitt eige heimfylke. Der hadde ho m.a. møte med Ungdommens fylkesting. Dei har også vedteke ein resolusjon, der dei meinte at det var på tide å sjå på kommunestrukturen og kommunesamanslåingar på grunn av at det var ikkje blitt gjort på lang tid.

Då er mitt spørsmål: Gjer denne typen utspel og resolusjonar, frå ungdomen i eige heimfylke, inntrykk på statsråden?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:07:05]: Eg fekk overlevert ei uttale frå Ungdommens fylkesting der ein

med knappast mogleg fleirtal, trur eg, slik eg fekk opplyst, hadde ei tilråding om kommunesamanslåing.

Når møtet vårt handla om distriktutvikling i regi av distriktssenteret, kan ein sjølvsagt diskutere korleis ein i bygdene, i eit fylke som Sogn og Fjordane med spreidd busetnad, kan skape ny optimisme og glød om svaret, og det einaste svaret som kom frå Ungdommens fylkesting, var kommunesamanslåing. Eg veit ikkje om det gir grunn til optimisme for bygdene i Sogn og Fjordane eller ikkje, det får framtida vise. Eg skal uansett lytte til Ungdommens fylkesting, for det er ein viktig instans å lytte til. Men me skal òg lytte til innbyggjarane som bur i desse kommunane og kva deira svar er. Her er det både unge og eldre, og det er mange nyansar i dei svara.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en lang rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Erna Solberg (H) (fra salen): President!

Presidenten: Presidenten går ut fra at representanten Solberg ønsker å kommentere at det er mange spørsmål som er utsatt. Det har jeg stor forståelse for. Presidenten ber om at representanten tar dette opp i tråd med forretningsordenen ved møtets slutt, så vil det bli behandlet på en dertil egnet måte – hvis det er akseptabelt for representanten.

Erna Solberg (H) (fra salen): Det er akseptabelt.

Presidenten: De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Trine Skei Grande til utenriksministeren, utsettes til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmål 9, fra representanten Bjørn Lødemel til miljø- og utviklingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 10, 12 og 13, fra henholdsvis representantene Geir Jørgen Bekkevold, Anders B. Werp og Tor Sigbjørn Utsogn til justisministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren, blir besvart av nærings- og handelsministeren som settestatsråd for den aktuelle saken. Spørsmålet bortfaller imidlertid, da spørreeren har sykdomsfall.

Spørsmål 14, fra representanten Trond Helleland til ministeren ved Statsministerens kontor, er overført til

miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet må imidlertid utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 15, fra representanten Bent Høie til ministeren ved Statsministerens kontor, er overført til justisministeren som rette vedkommende. Spørsmålet må imidlertid utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 16, fra representanten André Oktay Dahl til ministeren ved Statsministerens kontor, er overført til justisministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil bli besvart av nærings- og handelsministeren som settestatsråd for den aktuelle saken. Spørsmålet bortfaller imidlertid, da spøreren har sykdomsforfall.

Spørsmål 22, fra representanten Svein Flåtten til fiskeri- og kystministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 23, fra representanten Kent Gudmundsen til fiskeri- og kystministeren, blir besvart av fornyings- og kirkeministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren, som er bortreist.

Spørsmål 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Trine Skei Grande til ministeren ved Statsministerens kontor, vil bli besvart av statsministeren.

Trine Skei Grande (V) [11:10:56]: Jeg lurer på om statsministeren kan svare når det gjelder denne statsråden ved Statsministerens kontor:

«Hvordan og på hvilke områder er statsråden konstitusjonelt ansvarlig overfor Stortinget?»

Statsminister Jens Stoltenberg [11:11:16]: Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen er utnevnt som statsråd ved Statsministerens kontor. Han skal bistå meg med å lede Regjeringens arbeid.

Ansvar for iverksettelsen av vedtak på Statsministerens kontor vil ligge hos meg som statsminister og sjef for kontoret.

Med konstitusjonelt ansvar menes det rettslige ansvaret som kan gjøres gjeldende mot medlemmer av Stortinget, regjeringen og Høyesterett for straffbare og andre rettsstridige forhold som innebærer brudd på konstitusjonelle plikter. Det er Stortinget som avgjør hvorvidt det skal tas ut påtale, og Riksretten som avgjør hvorvidt konstitusjonelt ansvar skal gjøres gjeldende mot en statsråd.

Det konstitusjonelle ansvaret som gjelder for statsråd Schjøtt-Pedersen, er det samme som gjelder for andre statsråder. I likhet med andre statsråder vil statsråd Schjøtt-Pedersen etter Grunnloven § 5 og § 30 tredje ledd være ansvarlig for de beslutninger som han er med på å treffe i statsråd.

Statsråd Schjøtt-Pedersen vil også på lik linje med andre medlemmer i Regjeringen være ansvarlig for at han ikke bryter ansvarlighetslovens bestemmelser gjennom utførelsen av sitt embete. Han vil f.eks. kunne holdes konstitusjonelt ansvarlig dersom han medvirker til noe som er

i strid med Grunnloven eller andre lover, dersom noe som krever beslutning av Stortinget, blir foretatt uten Stortingets samtykke, eller dersom han medvirker til at statens eiendommer eller øvrige midler ikke blir forsvarlig anvendt, eller på annen måte viser uforstand eller forsømmelighet i sin virksomhet.

Når statsråd Schjøtt-Pedersen møter i Stortinget, vil han være ansvarlig for å følge bestemmelsen i Grunnloven § 82 om at ingen medlemmer av Statsrådet må legge fram for Stortinget uriktige eller villedende opplysninger.

Statsråd Schjøtt-Pedersen vil møte i Stortinget ved ulike anledninger. For eksempel vil det være naturlig at han møter i forbindelse med generelle debatter som finansdebatten og trontaledebatten.

Statsministerens kontor legger normalt ikke fram proposisjoner eller meldinger til Stortinget. I likhet med statsministeren vil derfor heller ikke statsråd Schjøtt-Pedersen legge fram saker for Stortinget. Dette vil nå, som tidligere, bli gjort av den enkelte fagstatsråd som har ansvaret for sitt fagområde. Det er i tråd med lange tradisjoner og i samsvar med Grunnloven §§ 3 og 12 at regjeringen selv bestemmer hvordan den organiserer sitt arbeid, herunder fordelingen av arbeidsområder mellom statsrådene i regjeringen.

Trine Skei Grande (V) [11:14:17]: Jeg må si at jeg er forundret over svaret. Jeg trodde kanskje at man hadde hatt tid til å gjøre en bedre jobb, og også ved å lese historiebøkene. Johan Sverdrup satte et prinsipp i 1884, som var innføringen av parlamentarismen. Grunntanken i det er at statsråder og en regjering faktisk utgår fra dette huset. De får organisere arbeidet som de vil, men det er dette huset man svarer for. Det er dette huset makta til en regjering utgår fra. Den utgår ikke fra Statsministerens kontor, selv om vi har en flertallsregjering.

Det er faktisk sånn at når det gjelder det konstitusjonelle ansvaret, er det riktig det som statsministeren redegjør for her. Men man har også et ansvar for å svare på politiske spørsmål i Stortinget. Så mitt oppfølgingsspørsmål er: Kommer minister Schjøtt-Pedersen noen gang til å møte i Stortinget for å svare på spørsmål? Kommer han noen gang til å møte i den ordinære spørretimen? Kommer han noen gang til å møte i den muntlige spørretimen? Nå har han overført alle spørsmålene han har fått i dagens spørretime, til andre statsråder.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:15:29]: Først litt til historieskrivingen. Det avgjørende er at det er i tråd med Grunnloven, det er i tråd med lang tradisjon, og det er i tråd med det flere regjeringer har gjort, at det er regjeringen selv som bestemmer hvordan den organiserer sitt arbeid. Det skal selvsagt være forenlig med at alle regjeringens medlemmer er ansvarlige overfor Stortinget.

Som det gikk fram av mitt svar, er altså statsråd Schjøtt-Pedersen konstitusjonelt ansvarlig overfor Stortinget når det gjelder alle de saker som er behandlet i statsråd. Han er selvfølgelig også ansvarlig for alle de opplysninger han måtte gi fra f.eks. Stortingets talerstol. Det kan også Stortinget følge opp. Det er det som ligger i den kontrollfunk-

sjonen som Stortinget har. Ansvarlighetsloven gjelder for ham. Han er selvfølgelig også ansvarlig når det gjelder opplysninger han gir til Stortinget.

Så er det slik at i Norge er det fagstatsrådene som svarer på spørsmål knyttet til de ulike fagområdene. Derfor vil det også være praksisen framover når det gjelder de ulike fagområder.

Trine Skei Grande (V) [11:16:37]: Jeg tolker det svaret dit hen at han ikke kommer til å møte i spørretimen, heller ikke i den muntlige, som statsministeren faktisk gjør.

Etter dette svaret må jeg si at dette er en regjering som har en utrolig arrogant holdning overfor parlamentet. Jeg respekterer enhver regjeringens holdning til hvordan den ønsker å organisere arbeidet sitt, men det å innføre egne statsrådsposter, som er brudd på en lang tradisjon, og at statsministeren holder seg med statsråder uten noen som helst portefølje eller ansvarsområde, er faktisk ganske nytt siden vi fikk kongemakten. Kongen holdt seg gjerne med statsråder som skulle ordne opp for ham, men vi har ikke en slik parlamentarisk tradisjon. Dette er en helt ny tradisjon. Det mener jeg er uttrykk for en ganske stor arroganse overfor det norske parlamentet.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:17:32]: Det er ikke riktig at det er helt nytt. Også tidligere har vi hatt statsråder uten portefølje i Norge. I veldig mange andre land er det vanlig med denne typen statsråder. I Sverige har man en lignende ordning, selv om systemet i Sverige er noe annerledes.

Det vi baserer dette på, er nettopp det som står tydelig i Grunnloven, og som er en lang tradisjon, nemlig at regjeringen selv bestemmer hvordan regjeringens arbeid organiseres. Så er hele regjeringen – alle statsrådene – ansvarlige overfor Stortinget. Det er også Schjøtt-Pedersen i de sakene som er behandlet i statsråd eller når det gjelder den informasjonen han gir Stortinget fra Stortingets talerstol.

Spørsmål 2

Fra representanten Trine Skei Grande til utenriksministeren:

«Etter det undertegnede erfarer, er 12 uigurer dømt til døden i Kina de siste ukene.

Hvilke initiativ vil utenriksministeren ta overfor kinesiske myndigheter, og i internasjonale fora, for å forhindre at dødsdommene blir fullbyrdet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 3

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:18:29]: Over til noe helt annet:

«I dagens forsvar blir over 90 pst. av de vernepliktige sikkerhetsklarert. Målet er at alle skal gis klarering i starten av tjenesten. Ifølge Vernepliktsrådet er det likevel slik at én av fem soldater ikke rekker å få sikkerhetsklarering i løpet av hele førstegangstjenesten på grunn av lang saksbehandlingstid. Dette legger klare begrensninger på deres oppgaver og muligheter til relevant tjeneste.

Hvilke konkrete grep foretar statsråden for å rydde opp i denne situasjonen?»

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Grete Faremo [11:19:05]: Jeg er opptatt av at vernepliktige, på linje med andre som har behov for sikkerhetsklarering, skal få behandlet søknadene om sikkerhetsklarering innen rimelig tid og med en forsvarlighet som ivaretar rettssikkerheten til den enkelte. I dag er saksbehandlingstiden i enkelte tilfeller åpenbart for lang. Forsvarsdepartementet har derfor tatt flere viktige skritt for å korte ned tidsbruken.

En klareringsprosess, der det foretas personkontroll, er et inngripende tiltak mot en enkeltperson. En slik prosess bør derfor ikke iverksettes dersom ikke tjenesten tilsier et behov for at vedkommende klareres. I 2008 ble sikkerhetslovens regler om objektsikkerhet endret. Endringene her vil også medføre behov for færre sikkerhetsklareringer. Dette vil frigjøre kapasitet til å behandle de resterende sakene raskere. Lovendringen planlegges å tre i kraft tidlig i 2010. Jeg vil følge denne utviklingen nøye. Det må likevel understrekes at saksbehandlingstiden vil kunne variere fra sak til sak, avhengig av hvilke funn som gjøres gjennom personkontrollen.

La meg gå litt tilbake i tid. I 2007 nedsatte Forsvarsdepartementet en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å identifisere tiltak for kortere saksbehandlingstid i sikkerhetsklareringssaker for vernepliktige. Gruppen avgav sin rapport i 2008. Basert på denne rapporten gav departementet Forsvaret våren 2009 i oppdrag å iverksette tre viktige tiltak for å redusere saksbehandlingstiden.

For det første går nå Forsvaret igjennom hvilke stillinger som faktisk krever sikkerhetsklarering og eventuelt klareringsnivå. Som flere også har pekt på, er det neppe behov for å klarere alle vernepliktige til nivået «Hemmelig». For det andre er det gitt oppdrag til Forsvaret om å overføre ansvaret for registrering av opplysninger til rekruttskolene som har større nærhet til personellet. For det tredje skal Forsvaret også forbedre rutinene for rapportering av vernepliktige som dimitterer før klareringsavgjørelse er foretatt, slik at disse sakene raskt kan avsluttes.

Som nevnt har departementet gitt Forsvaret i oppdrag å iverksette flere tiltak. Jeg vil avslutningsvis nevne at departementet nå forbereder endringer i regelverket knyttet til klarering av personell med dobbelt statsborgerskap, slik at også disse sakene kan behandles mer effektivt.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:21:38]: Jeg takker for et konstruktivt svar.

Et enstemmig storting har slått fast at verneplikten skal

være både relevant og meningsfylt. Da er det svært viktig at man får på plass en sikkerhetsklarering så raskt som overhodet mulig, og aller helst før Rekruttskolen er gjennomført, slik at når disse blir fordelt til sine kommende stillinger, har de allerede en sikkerhetsklarering i bunn.

Jeg er fornøyd med de tre hovedmålene som statsråden tar opp. Likevel vil det nok dessverre være eksempler på at saksbehandlingstiden vil være for lang, slik at saksbehandlingen ikke er ferdig før den enkelte vernepliktige har gått over i sin ordinære stilling.

Jeg har også stor forståelse for skepsisen til en stor grad av forhåndsklarering, altså sikkerhetsklarering i forkant av påbegynt tjeneste, nettopp ut fra det som forsvarsministeren sier, at det er en inngripen i personvernet og derfor må begrenses. Men samtidig er det slik at kanskje man ser at enkelte allerede før man kommer inn i tjenesten, vil få en stilling som *må* ha den typen klarering, og de kan dermed klareres i forkant.

Statsråd Grete Faremo [11:23:04]: Som jeg nevnte i mitt svar, er det åpenbart slik at vi har hatt enkelttilfeller med en altfor lang saksbehandlingstid. I departementets oppfølging for å rydde opp i disse sakene har vi etter mitt syn funnet en balansert løsning mellom regelendringer og det å iverksette praktiske tiltak innenfor gjeldende regelverk. Jeg håper at gjennomgangen av hvilke stillinger som trenger klarering, også vil bidra til å løse saksbehandlingstidsutfordringen, men ikke minst også ta vare på det behovet for rettssikkerhet som den enkelte som skal klareres, har krav på.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:24:02]: Jeg vil igjen takke for svaret.

Det er 90 pst. av de vernepliktige som i dag er i stillinger som trenger sikkerhetsklarering, så statsrådets hovedmål om å begrense antallet stillinger med sikkerhetsklarering er helt åpenbart det viktigste sporet å følge.

Jeg ser fram til at man i løpet av kort tid har helt andre tall, og håper at statsråden følger dette nøye opp, slik at årene fram til nå faktisk blir toppen, hvor man ser en klar nedgang av både tidsbruken for den enkelte klarering og ikke minst av antallet som blir stående uten sikkerhetsklarering ved påbegynt ordinær tjeneste.

Statsråd Grete Faremo [11:24:47]: Som jeg allerede har sagt, kan jeg love at dette er et område jeg vil følge nøye. Ikke minst med de regelendringstiltakene som jeg allerede har redegjort for, håper jeg at vi også får til en konstruktiv endring med sikte på å få ned saksbehandlingstiden for de enkelte sakene med hensyn til klarering, som fortsatt selvsagt skal finne sted.

Spørsmål 4

Ivar Kristiansen (H) [11:25:33]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Hæren avsluttet nylig øvelsen Faryab, en avsluttende sertifisering for PRT 14 som deretter vil reise til Afghani-

stan i månedsskiftet november/desember 2009. I forbindelse med øvelsen ble det klart at en del av den oppsatte styrken ikke klarte sertifiseringskravene.

Hvilken del er dette snakk om, hvor mye har disse soldatene øvet gjennom sin førstegangstjeneste, og ser statsråden en sammenheng mellom det meget lave øvings- og aktivitetsnivået i Hæren og det at en avdeling nå ikke klarte sertifiseringskravet?»

Statsråd Grete Faremo [11:26:18]: Sikkerhetssituasjonen i Afghanistan er krevende, og dette stiller store krav til våre soldater og avdelinger. For å sikre at de er godt forberedt til internasjonale operasjoner, setter Forsvaret derfor strenge sertifiseringskrav.

Regjeringen har gjennom langtidsproposisjonen styrket øvingsperioden før utenlandsoperasjoner. Øvelse Faryab er en viktig sertifiseringsøvelse for våre avdelinger som sendes til Afghanistan.

Sluttevalueringen for øvelse Faryab viser at PRT 14 har gjennomført en meget god trenings- og utdanningsperiode. Samtidig er det klart at en mindre del av avdelingen ikke innfridde alle krav. Dette gjelder deler av infanteritroppen som inngår i PRT Meymaneh. Enheten er rekruttert fra Hans Majestet Kongens Garde og har, i tillegg til tolv måneders førstegangstjeneste siden 9. august, gjennomført spesifikk trening rettet mot Afghanistan-oppgavet.

På grunn av sitt spesielle oppdrag er tjenesten i Hans Majestet Kongens Garde forskjellig fra andre hæravdelinger. Garden har gode soldater, men det har vist seg å være behov for en mer målrettet avdelingsutdanning tilpasset Afghanistan-oppgavet.

Forsvaret foretar nå en evaluering av trainingen for PRT 14 for å kartlegge årsakene til at deler av infanteritroppen ikke bestod kravene.

Samtidig er det positivt at Forsvaret har et sertifiseringssystem som avdekker eventuelle kompetansemangler. Dette gjør at Forsvaret ved behov kan iverksette tiltak, slik at avdelinger kan løse sine oppdrag og ivareta sikkerheten for personellet på en god måte.

Infanterienheten fortsetter sin trening i Norge til den er godkjent før den sendes til Afghanistan. I mellomtiden vil en infanterienhet fra Telemark bataljon ivareta oppdraget.

Avdelingene i Hæren har i 2009 i gjennomsnitt ca. 20 øvingsdøgn. Soldater som deltar i internasjonale operasjoner, gjennomfører i tillegg en misjonsspesifikk treningsperiode. I dette tilfellet har det vist seg at soldater som ble rekruttert fra Garden, hadde et ekstra treningsbehov. Dette blir nå fulgt opp på en god måte.

Jeg mener derfor at den manglende sertifiseringen ikke kan relateres direkte til det generelle øvings- og aktivitetsnivået.

Jeg vil avslutningsvis understreke at resten av styrken på 300 personell som ble testet på øvelse Faryab, har bestått sertifiseringskravene og er således godt kvalifisert til tjeneste i Afghanistan.

Ivar Kristiansen (H) [11:28:55]: Jeg takker statsråden for svaret.

Dette var et enkeltstående eksempel. Det kunne ha vært

vist til nokså mange andre eksempler på den situasjonen dagens norske forsvar er i. Jeg slutter meg til det som statsråden sier om at sikkerhetssituasjonen er krevende, og den skulle dermed tilsi økt satsing, økt styrking, på begrepet «øving og trening».

Gårsdagens budsjett høring om Forsvarsdepartementets budsjett avslørte imidlertid den situasjonen vi er i. Eksempelvis har Ingeniørbataljonen en tredjedel av de ressursene den trenger for å oppfylle vedtatte utdanningsmål. Vi fikk høre om artillerister som gjennom de to ukene sist vinter var på den store NATO-øvelsen «Cold Response», og som ikke fikk skyte et eneste skarpt skudd. De ladet med luft, som de sa.

Viser ikke det generelt lavere aktivitetsnivået innenfor øving at de styrkene som skal ut i skarpe oppdrag, er dårlig rustet for situasjonen?

Statsråd Grete Faremo [11:30:07]: Jeg mener at den konkrete saken ikke kan relateres direkte til det generelle øvings- og aktivitetsnivået i Hæren, og Regjeringens forslag til budsjett legger gjennomgående til rette for at aktivitetsnivå og personelloppbygging vil kunne bli videreført på samme nivå som i 2009. Budsjettet for 2010 oppfattes i Forsvaret som stramt, men det vil på prioriterte områder likevel være mulig med aktivitets- og kapasitetsøkninger. Og da er misjonsspesifikk trening og øving til internasjonale operasjoner et slikt prioritert område. Jeg vil gjerne understreke at den misjonsspesifikke treningen, som gjennomføres i inntil seks måneder før deployering, kommer i tillegg til den ordinære utdanningen som gjennomføres i løpet av førstegangstjenesten.

Ivar Kristiansen (H) [11:31:07]: Igjen takk for svaret, men jeg kan ikke slutte meg til statsrådens konklusjoner. Jeg tror at dette eksempelet som jeg viste til i mitt spørsmål, illustrerer en meget alvorlig situasjon, som i Afghanistan kommer til å vise seg mer og mer krevende. Dette er meget tydelig understreket, ikke minst av Riksrevisjonens gjennomgang av aktiviteten i Forsvaret, hvor det konkluderes med at Forsvarets operative evne samlet sett ikke er styrket i perioden 2005–2008, slik som forutsatt. Den nylig fremlagte gjennomgangen fra Riksrevisjonen understreker dette på nytt. Man når rett og slett ikke de nivåer man har satt som ønskemål. Den operative evne er blitt lavere enn ønsket, og det pekes på en utstrakt reduksjon av øvelsesaktiviteten. Ligger ikke den dypeste forklaringen nettopp i de konklusjonene som Riksrevisjonen har gitt, og som blir anskueliggjort i mitt spørsmål?

Statsråd Grete Faremo [11:32:12]: Jeg skal ikke gjenta meg selv, men jeg ser behov for å understreke igjen at det er strenge sertifiseringskrav før utreise til deltakelse i oppdrag, f.eks. i Afghanistan, og at det er lagt til rette for en misjonsspesifikk trening som gjennomføres i inntil seks måneder før deployering. Så kan sikkert representanten Kristiansen og jeg ha lange og gode diskusjoner om hvordan gjennomføre ambisjonen i langtidspanen for Forsvaret. I perioden fram mot 2012 har vi en felles ambisjon: å balansere på en god

måte ambisjonen for Forsvaret med tilgjengelige ressurser.

Spørsmål 5

Kari Storstrand (FrP) [11:33:19]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Daglig transporteres barn i skolebuss som ikke har belter. Belter er påbudt i bil, og det er uakseptabelt at barn ikke sikres med belte i skolebussene.

Vil statsråden sørge for at barn blir sikret med belter i skolebussene?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:33:45]: Eg er oppteken av at alle skuleelevar, uavhengig av kva fylke dei veks opp i, skal ha ein trygg og forsvarleg veg til skulen. Eg meiner likevel at det ikkje vil vera formålstenleg å innføra eit statleg påbod om bilbelte til alle skuleelevar i skuleskyss.

Lat meg fyrst visa til gjeldande regelverk om krav til montering av bilbelte i buss. Kjøretøykategorien buss med meir enn 22 passasjerplassar er delt inn i tre bussklassar avhengig av bruksområde, og klasseinndelinga er avgjerande for krav om bilbelte. Buss klasse 1 blir i all hovudsak nytta til transport i by og tettbygd strøk. Buss klasse 3 blir brukt til langruter og som turbussar, mens klasse 2 er ein mellomting mellom turbussar og bybuss. I Noreg er det innført krav om montering av bilbelte på utsette plassar for buss klasse 3 registrert etter 1. april 1991. Krav om montering av bilbelte vart frå 1. oktober 1999 utvida til å gjeldata alle sitjeplassar i buss klasse 3 og buss klasse 2. Buss klasse 1 er, med referanse til bruksområdet, ikkje omfatta av krav til bilbelte verken for førar eller for passasjerar. Desse tekniske krava er like i heile EØS-området.

Det enkelte transportselskapet vurderer sjølv kva slag typar bussar som skal trafikker dei ulike rutene. Fylkeskommunane kan likevel fastsetja krav om bruk av ein særskild bussklasse i konsesjonsvilkåra for den enkelte ruta. Fylkeskommunen og kommunen kan gjennom avtalar med transportørane oppretta eigne transporttilbod for skulebarn og stilla særskilde krav om sikring, som f.eks. tilgjengeleg bilbelte i buss brukt i skulebartransport. Fylkeskommunen har dermed stor fridom ved utforminga av kollektivtilbodet og til å stilla ytterlegare krav til det materielle som blir nytta.

SINTEF har, etter oppdrag frå Samferdselsdepartementet, kartlagt skuleskyssstilbodet til fylkeskommunane og utført ein risiko- og ulykkesanalyse knytt til slik transport. Rapporten «Sikkerhet knyttet til transport av skulebarn i buss» vart lagd fram for departementet i mai 2008. Rapporten viser at skulebarn i liten grad blir skadde som passasjerar i buss, og at skadane som oppstår, er lite alvorlege. Ut frå tal henta frå ulykkesregisteret til politiet er det i rapporten rekna at to barn i grunnskulealder er blitt alvorleg skadde under skuleskyss i buss i løpet av perioden 2002–2006. Dette er to barn for mykje. Rapporten viser òg at fleire av fylkeskommunane arbeider aktivt med trafikktryggleik og skuleskyss ved å stil-

la krav om sitjeplass til skuleelevane og ved andre reglement.

Kari Storstrand (FrP) [11:36:53]: At det er innført regler for bilbeltebruk på nyere busser, hjelper jo egentlig svært lite, for det er som regel gamle busser som blir benyttet til skoleskyss.

Bilbeltebruken er vel kanskje det enkelttiltaket som har bidratt mest til å redusere omfanget av hardt skadde og drepte i trafikken. Det er klare og strenge regler for sikring av last og varer under transport, men den største verditransporten som daglig utføres her i landet, er transporten av ungene våre. Det er det mest verdifulle vi har, og her stilles det ikke krav til sikkerhet. Vil statsråden fremme nødvendig forslag til endringer i lovverket, slik at det blir forbud mot å frakte skolebarn i buss uten belter?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:37:45]: Eg deler spørjaren si bekymring når det gjeld å sikra barn trygg skuleskyss.

Dersom ein ser på dei bussane som i dag er i bruk, som er registrerte før 1. oktober 1999, og som ikkje er pålagde å ha bilbelte, kan ein faktisk, dersom ein skal ettermontera belte, rekna med at det totalt vil kosta 760 mill. kr. Eg meiner vi kjem lenger med å bruka midlane på andre trafikktryggleikstiltak enn eit slik pålegg, særleg i lys av at fylkeskommunane no har eit kraftig engasjement for å sikra alle skulebarn.

Kari Storstrand (FrP) [11:38:49]: Som bussjåfør kjenner jeg selv den frykten veldig mange sjåfører sitter med hver bidige dag, frykten for at andre personer skal bli skadet eller liv gå tapt. Vi vet jo at så enkle tiltak som bilbelte kan redusere omfanget av skader og dødsfall betraktelig. Slik jeg tolker statsråden, vil jeg nesten påstå at dette er en ansvarsfraskrivelse.

Spørsmålet er da: Vil statsråden fortsatt fraskrive seg ansvaret for en sikker transport av skolebarn?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:39:29]: Eg synest det er fint å få så direkte ein bussjåfør si vurdering, særleg fordi bussjåførane er ei av fleire grupper som nettopp sørgjer for at transporten vanlegvis er trygg.

Når det gjeld dei reknestykka som er sette opp, er det sjølvsagt teoretisk mogleg å ettermontera belte. Men eg trur vi må ha ein kombinasjon av å bruka betydelege midlar på andre tiltak og å stimulera ytterlegare dei vurderingane som likevel må gjerast lokalt – kva busstype som skal brukast, eventuelt kva anna materiell – når vi skal vareta trafikktryggleiken.

Eg fråskriv meg ikkje det ansvaret som eg har, men eg synest det er mest formålstenleg at det er kommunane og fylkeskommunane som her har det avgjerande ordet.

Spørsmål 6

Borghild Tenden (V) [11:40:48]: «Etter krevende, men godt arbeid lokalt ser nå Oslopakke 3 ut til å kunne

realiseres. I valgkampen satt løftene fra de rød-grønne løst om økt satsing på samferdsel i Oslo og Akershus.

Hvordan ser den nye statsråden på samferdselsutfordringene i denne regionen?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:41:11]: Det er venta ein stor vekst i arbeidsplassar og busetnad i Oslo og Akershus i åra som kjem. Det gjev hovudstadsområdet store transportutfordringar som må løysast. Eg er oppteken av at desse utfordringane blir handterte på best mogleg måte og er difor glad for det etablerte tverrpolitiske samarbeidet om Oslopakke 3. Transportutfordringane gjer det nødvendig å finna fram til effektive, miljøvenlege og trygge løysingar.

Staten er oppteken av å sjå på heilskapen når dei rette grepa skal gjerast og dei gode transportløysingane for Oslo og Akershus skal prioriterast. Det er difor det er lagt til grunn porteføljestyling for Oslopakke 3, slik at partane fortløpande kan prioritera og velja dei beste tiltaka og prosjekta. Gjennom Nasjonal transportplan for perioden 2010–2013 er staten økonomisk tungt inne i pakken, med store bidrag til veg, og ikkje minst til jernbanesatsinga. Det er òg bra at det er lagt til grunn store midlar til drift av kollektivtransport i pakken. Dette gjev resultat som trafikantane får raskt nytte av.

I arbeidet med å løysa transportutfordringane i Osloområdet er det sjølvsagt viktig med godt samarbeid mellom stat og lokale styresmakter. Vi har ei felles utfordring i arbeidet med å prioritera dei beste og viktigaste prosjekta i regionen, samtidig som vi opplever reduserte inntekter i bomringen og høgare kostnader enn forventa på ein del store prosjekt.

Stortinget har gjeve føringar for kva retning pakken skal utviklast i. I den konkrete prioriteringa av tiltak skal det leggjast vekt på klimaomsyn. Delen av midlar som går til kollektivtiltak, skal minst vera på nivå med det opphavlege lokale forslaget. Eg støttar ei slik utvikling.

Lat meg streka under ein gong til: Eg er glad for at det er etablert eit godt samarbeid mellom Akershus fylkeskommune, Oslo kommune, Jernbaneverket og Statens vegvesen gjennom styringsgruppa for Oslopakke 3. Styringsgruppa utarbeider felles grunnlag for vedtak om handlingsprogram og budsjett i Akershus fylkeskommune, Oslo kommune og Stortinget. I det vidare arbeidet med å drøfta finansieringsgrunnlag og omfanget av pakken vil det bli lagt vekt på brei deltaking frå Oslo og Akershus.

Borghild Tenden (V) [11:43:40]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er også veldig glad for at det gikk bra til slutt med forliket.

Men statsråden kjenner kanskje til de store budsjettoverskridelsene ved Ulven–Sinsen i Oslo? Dette har ført til at flere viktige og miljøvennlige samferdselsprosjekter i Oslo er blitt skjøvet ut i tid eller kanskje ikke blir realisert i det hele tatt, også på bakgrunn av bompenginntektene som nå svikter.

Mitt spørsmål til statsråden er da: Vil staten ta et større ansvar for de budsjettoverskridelsene som Statens vegvesen har påført Oslopakke 3?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:44:23]: Styngsgruppa for Oslopakke 3 har sjølv fremma forslag til oppfølging av dei overskridingane som er, bl.a. på Ulven–Sinsen. Dei har føreslått eit låneopptak på om lag 1 milliard kr i 2010.

Det er ikkje i tidlegare framlegg for Stortinget om Oslopakke 3 opna for at Fjellinjen AS kan ta opp slike lån. Det er difor nødvendig med Stortinget sitt samtykke til eit slikt forslag. Eg kjem til å følgja det opp og vil om kort tid koma til Stortinget med ei sak som omhandlar dette.

Borghild Tenden (V) [11:45:21]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

En annen utfordring er bybaner, som ligger i Oslopakke 3. Statsråden kjenner sikkert godt til det fra sin egen landsdel – bybanen på Nord-Jæren. Bondevik II-regjeringen inntok en svært aktiv rolle når det gjaldt å få på plass bybane f.eks. i Bergen.

I Oslopakke 3 er det tre krevende bybaneprosjekter: Det er Kolsåsbanen, det er Fornebubanen, og det er ny bane til Ahus. Kan vi i denne sammenheng regne med statlig drahjelp? Bybane er en veldig miljøvennlig løsning – det kjenner sikkert statsråden godt til – men samtidig er det veldig kostnadskreven. Kan vi regne med noe drahjelp fra staten til bybaner – spesielt i Oslo-området, men også generelt?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:46:16]: Eg forstår det slik at Kolsåsbanen er til vurdering i dei sakene som no blir avklarte i styngsgruppa.

Bybane er omtalt i Soria Moria II – eg deler representanten Tenden si vurdering av at det er eit veldig viktig kollektivtiltak i fleire byar. I Soria Moria er det sagt at Regjeringa skal sørgja for rammer til fylkeskommunane – det er jo dei som er aktuelle her i lokal samanheng – rammer som gjer at fylkeskommunane kan realisera betre kollektivtilbod, inklusiv bybanar.

Spørsmål 7

Sonja Irene Sjøli (H) [11:47:35]: «Utbruddet av svineinfluensa har ført til en ekstraordinær situasjon for mange sykehus. Blant annet stanses all planlagt hjertekirurgi ved Universitetssykehuset Nord-Norge for å utvide kapasiteten for intensiv behandling. På grunn av for få intensivsykepleiere og leger har Rikshospitalet utsatt hjerteoperasjoner. Det samme vurderer St. Olavs hospital. Ved Feiringklinikken er det ledig operasjons- og intensiv overvåkningskapasitet.

Vil statsråden sørge for at pasienter som får utsatt hjerteoperasjoner ved andre sykehus, får et tilbud ved Feiringklinikken?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:48:15]: De regionale helseforetakene har et samlet ansvar for å tilby forsvarlige spesialisthelsetjenester til befolkningen i sin helseregion. Dette omtales som sørge for-ansvaret og følger av lov om spesialisthelsetjenesten. De regio-

nale helseforetakene ivaretar sitt ansvar gjennom bruk av egne helseforetak eller private aktører som Feiringklinikken. Feiringklinikken har siden etableringen vært en viktig privat tilbyder av helsetjenester til hjertesyke. Helse Sør-Øst RHF har avtale med Feiringklinikken, og pasientene i regionen har derfor benyttet seg av tjenester ved klinikken. Det samme har også mange pasienter i de andre helseregionene, men da gjennom ordningen med fritt sykehusvalg.

Som representanten Sjøli viser til, har utbruddet av svineinfluensa ført til ekstraordinære situasjoner ved mange helseforetak. Representanten viser også til at Feiringklinikken har ledig kapasitet innen hjertekirurgi, og at pasienter som får utsatt sine hjerteoperasjoner, kan henvises til, og få et tilbud ved, Feiringklinikken.

Dersom svineinfluensaen øker ytterligere i utbredelse, kan vi komme i en situasjon der kapasiteten innen planlagt hjertekirurgi utfordres i så stor grad at kravene til forsvarlige tjenester utfordres. I en slik situasjon vil de regionale helseforetakene fortløpende vurdere all tilgjengelig kapasitet, både i helseforetakene og hos de private aktørene, for å sikre at pasientene som trenger hjertekirurgi, får et forsvarlig tilbud.

De regionale helseforetakene har orientert meg om at helseforetakene på det nåværende stadiet av svineinfluensaen håndterer alle øyeblikkelig hjelp-operasjoner uten forsinkelser. De har videre orientert meg om at enkelte pasienter som skal inn til planlagt hjertekirurgi, kan oppleve å få utsatt sine operasjoner. Dersom slike utsettelse blir langvarige, forutsetter jeg at det tas kontakt med andre hjertekirurgiske avdelinger, inkludert Feiringklinikken. Dette skjer etter medisinsk-faglige vurderinger og innenfor rammen av kravene til forsvarlige spesialisthelsetjenester.

Jeg forventer også at de regionale helseforetakene sørger for at utsettelse av planlagt hjertekirurgi skjer innenfor rammen av kravet til forsvarlige spesialisthelsetjenester, og at pasientene får god informasjon om situasjonen, om sine rettigheter og om alternative løsninger. Fritt sykehusvalg gir pasientene rett til å velge ved hvilket sykehus de skal behandles. Retten til fritt sykehusvalg gjelder alle helseforetak og private aktører som har avtaler med et regionalt helseforetak. Feiringklinikken er omfattet av fritt sykehusvalg.

Mange pasienter som skal gjennomgå hjertekirurgi, vil være såkalte rettighetspasienter. Det betyr at de har fått fastsatt en frist for når behandlingen senest må gis, sett i lys av hva som må anses å være medisinsk forsvarlig. Dersom denne fristen brytes, har pasientene rett til omgående å få et nødvendig tilbud om hjertekirurgi, f.eks. hos private aktører som Feiringklinikken.

Sonja Irene Sjøli (H) [11:51:33]: Jeg takker statsråden for svaret – et konstruktivt og positivt svar. Det er viktig å sikre at vi har god beredskap, og statsråden var jo selv inne på dette med at pasientene har fått en frist for behandling, og at det kan bli brudd på denne fristen.

Pasienter med hjertelidelser – sammen med noen andre lidelser – er kanskje i en veldig spesiell situasjon. Det er

mye utrygghet rundt en hjerteoperasjon, og det er jo forståelig at både pasienter og pårørende nå har vært bekymret, og skuffet også, over at inngrep som har vært planlagt i lang tid, er blitt utsatt. Det er viktig å ha god beredskap, og at vi tar alle ressurser i bruk i denne situasjonen. Helsemyndighetene mener – og har vært ganske tydelige på – at dette bare er begynnelsen av pandemien, så vi vil nok se at det ikke bare er området hjertekirurgi, men også andre, som kan bli rammet.

Mener statsråden at beredskapen for å kunne ta det som måtte komme, er god nok? Vil hun, hvis den ikke er det, i så fall sikre at vi på sikt har beredskap på de ulike områdene, og da i dette tilfellet som jeg har tatt opp, hjertekirurgi?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:52:59]: Våre fagmyndigheter vurderer det ikke slik at dette er en medisinsk krise som følge av pandemien. I tillegg er vaksinasjonen nå i full gang, og ved at flere nå blir vaksinert, forventer man å begrense epidemien betydelig. I den sammenheng er det viktig at de fleste risikopasienter nå er vaksinert, og at vi i hvert fall holder fremdriften, slik at vi innen midten av denne måneden forhåpentligvis skal være i mål med å ha gitt et tilbud til alle risikopasientene.

Så er jeg selvsagt enig i at hvis det blir utsettelse på en operasjon, er det til bekymring for den enkelte som venter. Men det som er referert til meg, er at slike utsettelser har vært veldig begrenset, selv om det har blitt utsettelse for noen. Men, som sagt, dette er en situasjon som vi følger nøye, og jeg må si igjen at jeg forventer at helseforetakene orienterer pasientene om at de kan få et tilbud dersom situasjonen skulle føre til store utsettelser.

Sonja Irene Sjøli (H) [11:54:12]: Jeg er veldig glad for at statsråden sa akkurat det siste, at pasientene må få nødvendig informasjon om at de faktisk har alternative tilbud, for vi vet jo at noen regionale helseforetak ikke lenger sender sine pasienter til Feiringklinikken fordi det er for dyrt. Det er altså økonomiske begrunnelser som gjør at de ikke blir sendt til Feiringklinikken. Jeg mener det er uakseptabelt hvis det her er snakk om fristbrudd. Det kan være alvorlig for den enkelte.

Så jeg håper at statsråden er enig i at økonomiske forhold i denne situasjonen ikke må hindre pasientene i å få nødvendig behandling, men at de kan få tilbud om operasjon andre steder, som Feiringklinikken, som har ledig kapasitet når det gjelder både operasjoner og intensiv overvåkningskapasitet. Jeg har forstått det slik at Feiringklinikken faktisk inngår i beredskapen rundt svineinfluensaen, og da må man også sørge for at den tas i bruk når det blir nødvendig.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:55:22]: Som jeg sa, dersom situasjonen skulle bli slik at det vil bli alvorlige utsettelser og man ikke klarer å operere innenfor de fristene som er, er det helt klart at helseforetakene må bruke de mulighetene som finnes. Etter det jeg har fått opplyst, har ikke utsettelsene til nå vært så betydelige, men dette er en situasjon som vi følger. Det er klart at for dem som venter, og som ikke får operasjonen den

dagen de er forespeilet, er det krevende. Dette er en situasjon som vi følger veldig nøye, og jeg er sikker på at også helseforetakene følger dette opp på en god måte.

Spørsmål 8

Øyvind Halleraker (H) [11:56:23]: Jeg har et spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Helse- og omsorgsministeren har innført en egen ordning for tildeling av den vanligvis reseptbelagte medisinen Tamiflu. Det har i etterkant av dette oppstått misforståelser og vanskeligheter for pasienter som ville benytte seg av ordningen.

Hva er grunnen til at ikke Tamiflu, som har påvist dempende effekt på svineinfluensa, kan selges fritt til alle som ønsker å forebygge eller dempe et mulig sykdomsforløp?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:56:55]: Der er riktig at behandling med Tamiflu og Relenza kan forkorte sykdomsperioden og redusere risikoen for komplikasjoner av influensa. En forutsetning er at behandling starter så tidlig som mulig etter de første symptomene – senest innen 48 timer.

Det er ulike årsaker til at Tamiflu ikke selges fritt til befolkningen. Tamiflu er godkjent i EUs sentrale prosedyre for godkjenning av legemidler, der også Norge deltar. Det betyr at legemiddelmyndighetene har vurdert det slik at legemidlets egenskaper tilsier at det skal rekvireres under kontroll av helsepersonell. Det er med andre ord ikke lov til ut fra gjeldende regler å selge Tamiflu fritt, uten resept.

Primærhelsetjenesten er tungt belastet med å gjennomføre vaksineringskampanjer, og antall smittede øker også. Derfor er det nødvendig å avlaste legene under pandemien. Jeg valgte derfor å gi farmasøyter i apotek en midlertidig rekvireringsrett for disse legemidlene. Denne ordningen gjelder frem til 1. juli 2010, men den kan også oppheves tidligere dersom situasjonen skulle normalisere seg.

Ordningen går ut på at enkeltpersoner skriver en egen erklæring på et standardskjema utarbeidet av Helsedirektoratet. Denne erklæringen gjelder både som resept og som journaldokument. Jeg vil derfor understreke at Tamiflu og Relenza fortsatt er reseptpliktige legemidler. Farmasøyterne gjør ikke noen medisinsk vurdering av hvor alvorlig tilstanden er. Dersom farmasøyten mener at en slik medisinsk vurdering er nødvendig, skal pasienten oppfordres til å ta kontakt med fastlege eller legevakt.

Det er utarbeidet en veiledning som skal hjelpe farmasøyterne med å sikre riktig utlevering i apotek. De som kan få disse legemidlene gjennom farmasøyt, er først og fremst de som er influensasyrke. I tillegg kan personer i risikogrupperne – som har nærkontakt med personer som får influensa – få disse legemidlene som forebyggende behandling gjennom farmasøyt.

Det kan ha blitt skapt et inntrykk i noen medier av at Tamiflu kunne utleveres reseptfritt. Dette førte til at apotekene i begynnelsen måtte avvise en del kunder som ikke var influensasyrke eller i risikogrupperne. Men tilbakemel-

dingen fra apotekene er at det nå er få misforståelser, og at farmasøytene håndterer den nye utfordringen godt.

Selv om vi i Norge har et stort beredskapslager av Tamiflu, er det viktig å sikre at bare de pasientene som har reelt behov for det, får tilgang til legemidlet. Slik jeg ser det, gjør farmasøytrekvirering at vi oppnår dette målet samtidig som vi reduserer risikoen for hamstring. De tilbakemeldingene vi har fått fra apotekene så langt, tyder på at tilgjengeligheten til legemidlene er god, og at ordningen fungerer etter hensikten.

Øyvind Halleraker (H) [12:00:04]: Jeg takker for svaret.

Først vil jeg si at både Høyre og jeg synes det er veldig bra at statsråden har innført denne ordningen for å lette presset nettopp på fastlegene og selvfølgelig også for å bedre pasientenes tilgang til forebyggende og behandlende medisin mot svineinfluensa.

Jeg regner med at statsråden i sitt arbeid med dette har vurdert pandemiforløpet i Norge generelt, men også eventuelle paralleller, eller mangel på sådanne, til andre land – kanskje særlig til våre naboland. Mitt tillegsspørsmål da vil være: Hvordan er tilsvarende håndtert i våre naboland?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:00:59]: Når det gjelder legemiddelet Tamiflu, kan ikke jeg svare på hvordan det er håndtert i naboland, selv om det i prinsippet er et legemiddel som er på resept. Vi har – gjennom rådet som vurderer legemidler – innført den ordningen at dette er på resept. Vi er for så vidt i utgangspunktet bundet av det.

Etter det jeg har hørt gjennom media, har jeg et inntrykk av at Norge er et foregangsland når det gjelder å få distribuert Tamiflu på denne måten, ved gi reseptretten til farmasøyten.

Øyvind Halleraker (H) [12:01:56]: Jeg takker igjen for svaret.

Det er vel i alle fall kjent at om det ikke er slik i de aller nærmeste naboland, så selges produktet fritt i enkelte land i Europa. Hva er i tilfelle årsaken til at statsråden vurderer den norske situasjonen annerledes enn man gjør i disse landene, og vil statsråden fortløpende vurdere om ordningen fungerer etter hensikten? Er det eventuelt aktuelt å vurdere tillempninger som gjør det enda lettere for pasientene å få tilgang til forebyggende medisin mot svineinfluensa?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:02:51]: Som sagt er det gjennom EUs sentrale prosedyre for godkjenning av legemidler, der også Norge deltar, besluttet at Tamiflu skulle være et reseptbelagt preparat. Mitt inntrykk er at det at vi gav reseptretten til farmasøyten, var et godt grep for å gi flere tilgang til Tamiflu lettere. Det er særlig viktig at de som blir syke, får tilgang til dette preparatet innen 48 timer, som jeg også nevnte i innlegget mitt. Men det er klart at dette er en situasjon vi følger nøye, fordi vi er opptatt av at de som blir rammet av influensa, skal få den beste behandlingen så fort som mulig, og vi vet at dette kan hjelpe. Derfor er også dette grepet tatt.

Slik som det er med apotektettheten rundt omkring i landet, er det lettere i hvert fall å komme til apotek enn det var tidligere. Men vi følger situasjonen med influensaen veldig nøye.

Spørsmål 9

Fra representanten Bjørn Lødemel til miljø- og utviklingsministeren:

«Konsesjon på dei planlagde 420 kV kraftlinjene mellom Ørskog og Fardal og i Hardanger er for tida under klagehandsaming. Dersom kraftlinjene blir bygde i samsvar med konsesjonane, vil det kunne få alvorlege konsekvensar i forhold til miljø. Kraftlinjene vil mellom anna berøre UNESCO sitt verdsarvområde, unike fjordlandskap som er kåra til verdas fremste reisemål, og verna område.

På kva slags måte og når vil statsråden involvere seg i desse sakene for å sørge for at dei miljømessige sidene blir varetekne?»

Spørsmål 10

Fra representanten Geir Jørgen Bekkevold til justisministeren:

«Dersom en homofil iraner søker asyl i Norge, vil utlendingsmyndighetene legge til grunn at vedkommende vil kunne leve ut sin seksuelle legning dersom dette skjer innenfor de sosiokulturelle rammene som gjelder i Iran. Rammene for hva som er sosialt akseptert når det gjelder homofilt samliv, er svært begrenset og forbundet med mulige straffereaksjoner i Iran. I praksis krever norske utlendingsmyndigheter at den homofile skjuler sin legning.

Mener statsråden at det er et akseptabelt krav å stille til en homofil asylsøker?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 11

Fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren:

«Direktoratet for nødkommunikasjon har av Riksrevisjonen fått vesentlige merknader knyttet til styringen og gjennomføringen av nødnettprosjektet. Behovet for nødnettet anses som større nå enn da det ble vedtatt bygget ut. Stortinget kan ikke sies å ha fått tilstrekkelig informasjon og informasjonen har kommet sent.

Hvilke konkrete tiltak gjennomfører Regjeringen for å begrense skadevirkningene både sikkerhetsmessig og økonomisk?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til nærings- og handelsministeren. Spørsmålet bortfaller imidlertid, da spørreeren har sykdomsforfall.

Spørsmål 12

Fra representanten Anders B. Werp til justisministeren:
«Det nedlegges et betydelig og verdifullt arbeid i kriminalomsorgen.

Hvordan vil statsråden bidra til å øke forskningen på effekten av soning i norske fengsler, med spesiell vekt på hva som kan redusere tilbakefall?»

Spørsmål 13

Fra representanten Tor Sigbjørn Utsogn til justisministeren:

«Fengselskapasiteten i Kristiansand-regionen er så dårlig at varetektsfengslede slippes fri mot politiets og rettens vilje, eller plasseres på hoteller. Politiansatte går ut i media med sine frustrasjoner. Det er demotiverende for både politi og rettsinstans, og er farlig for den øvrige befolknings rettsoppfatning. Løslatelse av innsatte kun for å gi plass til varetekt er uakseptabelt.

Hvilke grep vil statsråden aktivt ta for å skape flere lukkede sone- og varetektsplasser i regionen?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 14

Fra representanten Trond Helleland til ministeren ved Statsministerens kontor:

«I forbindelse med en samlet areal- og transportplanlegging opplever kommuner at statens manglende samordning av mål, virkemidler og fremdrift hindrer egen byutvikling.

Vil den nye statsråden ved Statsministerens kontor ta tak i disse problemstillingene?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet er imidlertid utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 15

Fra representanten Bent Høie til ministeren ved Statsministerens kontor:

«Kjøp av nye redningshelikopter utsettes stadig, og er preget av uenighet mellom de berørte etatene.

Vil statsråden ved Statsministerens kontor sørge for en samordning av denne prosessen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til justisministeren som rette vedkommende. Spørsmålet er imidlertid utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 16

Fra representanten André Oktay Dahl til ministeren ved Statsministerens kontor:

«Etableringen av nytt nødnummer og nytt nødnett er svært viktig for berørte etater og samfunnssikkerheten. Dessverre preges prosessen knyttet til begge sakene av stor konflikt mellom ulike fagmiljøer og departement og man er kraftig på etterskudd.

Hvordan vil statsråden ved Statsministerens kontor sørge for en bedre samordning av disse prosessene?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til justisministeren som rette vedkommende, til besvarelse av nærings- og handelsministeren. Spørsmålet bortfaller imidlertid.

Spørsmål 17

Hans Olav Syversen (KrF) [12:04:25]: For ordens skyld stiller jeg spørsmål selv om jeg for så vidt har en anelse om svaret. Det lyder som følger:

«Fra flere hold ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU, i Trondheim arbeides det nå aktivt for en vitenskapelig og kulturell boikott av Israel. Det er nå kommet så langt at det skal til behandling i styret ved NTNU.

Hva er statsrådets holdning til slike former for boikott, og står det de statlige eide universiteter og høyskoler fritt å vedta denne type boikott?»

Statsråd Tora Aasland [12:05:04]: La meg slå fast med en gang at det ikke er aktuell norsk politikk å boikotte israelske eller for den saks skyld andre lands læreinstitusjoner, verken kulturelt eller akademisk. Regjeringen mener at boikott ikke er et virkemiddel som samsvarer med kjennetegnet for den akademiske kulturen – fri, forskningsbasert meningsutveksling – uavhengig av hvem som framfører den. Å vedta en boikott vil dessuten bryte med lovfestede prinsipper om nettopp akademisk frihet.

Våre universiteter og høyskoler skal fremme akademisk frihet ved å følge anerkjente etiske og vitenskapelige prinsipper om åpenhet. De ansatte selv har en lovfestet rett til å velge sine faglige kontakter samt emner og metoder for sin forskning. At noen forskere velger å ikke ha kontakt med enkelte land, enkelte institusjoner eller fagmiljøer, legger ikke institusjonene seg bort i. Styret ved institusjonen kan imidlertid ikke pålegge forskere ikke å samarbeide med forskere fra Israel og andre land.

Når det gjelder styrenes og institusjonenes rolle, må det være helt legitimt å diskutere de saker som de finner er viktige, og som i dette tilfellet har skapt stor debatt og oppmerksomhet. Det gjelder både forelesningsrekken om konflikten i Midtøsten, som for så vidt var utgangspunktet for denne saken, og de oppropene som NTNUs styre har mottatt.

De faglige vurderingene som ligger til grunn for forelesningsrekken, er det NTNU som er ansvarlig for. Oppro-

pene er, som sagt, adressert til styret ved NTNU og vil behandles som en sak på deres møte 12. november 2009. Jeg har full tillit til at styret behandler denne saken på en profesjonell måte, og at de kommer fram til en håndtering av saken som samsvarer med de rammer som styret arbeider innenfor.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:07:16]: Statsråden nevner jo den forelesningsserien som var oppspillet – kan man vel kalle det – til denne styresaken om boikott som nå skal avklares. Det er jo et paradoks, vil jeg si, at en gruppering som da ønsker boikott, først har en delvis ensidig forelesningsserie, som så skal munne ut i en boikott. Summen av det er noe motstridende i seg selv. Men det skal jeg la ligge.

Fordi det nå også pågår en underskriftskampanje i Tromsø, er det viktig for meg å få følgende klarlagt fra statsråden: Dersom styret ved NTNU eller styret ved Universitetet i Tromsø skulle vedta en akademisk og kulturell boikott, betyr det faktisk, som statsråden sa i sitt svar, at det er et ulovlig vedtak.

Statsråd Tora Aasland [12:08:18]: Jeg vil til det siste forsvare ethvert universitet og enhver høyskoles rett til å arrangere forelesninger, seminarer, selv om mange kan være kritiske til innholdet. Det har de sin fulle rett til å gjøre.

Saken er at det lenge har vært en diskusjon om boikott ved flere av våre læresteder. Jeg synes heller ikke det er noe i veien for – slik som styret ved NTNU gjør – å ha resultatet av en slik aksjon oppe til diskusjon i styret. Men det er riktig at man ikke gjennom styrevedtak kan pålegge eller for den saks skyld forby noen forskere å ha kontakt med forskere fra andre land, som jeg nevnte i mitt hovedinnlegg. Så jeg tolker den akademiske friheten slik at ingen blander seg inn i det som skjer på individnivå, men institusjonen kan altså ikke fatte et vedtak som begrenser eller fratrar den enkelte forsker en mulighet til kontakt.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:09:28]: Jeg er glad for den avklaringen. Da kan man kanskje spørre seg hvorfor rektor ved universitetet i Trondheim i sin innstilling ikke har gjort det klart at et slikt vedtak faktisk ville være ulovlig, men det skal jeg la ligge.

Dette har jo fått stor oppmerksomhet, ikke bare i Norge, men i hele Europa. Det er faktisk slik at jødiske organisasjoner nå har kommet til den norske ambassaden i Paris for å utbe seg en forklaring om hva som egentlig skjer i Norge. Som statsråden kjenner til, er det flere tusen akademikere med norske nobelprisvinnere i spissen som har sagt at dersom et slikt vedtak skulle komme, ville det ikke bare være en boikott av israelske universiteter, men en boikott av samtlige akademikere ved store og viktige institusjoner i tillegg.

Så mitt spørsmål er om statsråden er enig i at denne saken har skadet NTNUs omdømme.

Statsråd Tora Aasland [12:10:39]: Jeg vil ikke bruke ordet «ulovlig», men jeg vil si at tankingen av den aka-

demiske frihet er slik at dette er i strid med prinsippene om akademisk frihet, og dermed overlater jeg til NTNU å fatte sitt vedtak. Jeg har forstått rektor slik at han ikke er for en akademisk boikott. Det er heller ikke styreleder, og jeg er ganske trygg på at styret vil fatte et vedtak på de akademiske prinsippene som også ligger til grunn for styret i NTNUs arbeid.

Jeg tror ikke at saken på noen måte har skadet verken NTNU eller våre øvrige universiteter. Jeg tror det er bra og modig at man tar opp diskusjoner om f.eks. konflikter i Midtøsten. Jeg tar sterk avstand fra enkelte av de reaksjonene som er kommet, f.eks. fra Simon Wiesenthal Center i Paris, hvor man sammenlikner rektor ved Universitetet i Tromsø med nazitidens ledere. Det hører ingen steder hjemme å reagere så sterkt, og jeg tror på at med et fornuftig vedtak fra styret ved NTNU og ved en god håndtering av alle viktige saker som med åpen diskusjon kan bidra til å løse konflikter, kan den akademiske frihet her kanskje være et godt hjelpemiddel for oss alle sammen til å komme nærmere fred og forsoning også i Midtøsten.

Spørsmål 18

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:12:16]: Jeg vil stille følgende spørsmål til kulturministeren:

«Radio Revolt er en tradisjonsrik nærradio i Trondheim med stor betydning for kulturlivet og studentene i byen. Prosessen når det gjelder tildeling av konsesjon, har blitt oppfattet noe underlig. Tildeling av konsesjon til Radio Revolt svekker radiotilbudet i området.

På hvilken måte vil statsråden bidra til at virksomheten i Radio Revolt kan opprettholdes og utvikles på en god måte?»

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:12:49]: Departementet avgjorde nylig 46 klager over Medietilsynets vedtak om konsesjoner for lokalradio. Radio Revolt fikk ikke konsesjon. Jeg velger derfor å tolke utsagnet fra representanten Hofstad Helleland slik at det er avslaget på konsesjonen som påstås å svekke radiotilbudet i Trondheim.

I dag har Radio Revolt en konsesjon som gir dem rett til minst 12 timer sending i døgnet. Stasjonen fikk ikke innvilget søknaden om konsesjon for 24 timer i døgnet. Ut fra en totalvurdering konkluderte departementet med at søknaden fra SBS Radio1 var den sterkeste. Konsesjonen ble derfor gitt til Radio1. Det er dessverre ikke mulig å gi alle som søker om lokalradiokonsesjon, det de ønsker seg. Radiofrekvenser er en begrenset ressurs, og ikke alle som vil, kan få konsesjon. Det er derfor vi har et system med ulike typer konsesjoner. Dette gir mangfold i radiotilbudet.

I Trondheim er det satt av plass til flere typer radiovirksomheter. På enkelte frekvenser er det fortsatt kapasitet igjen til såkalt nisjeradio. Nisjeradio deler sendetid med andre radioer og forhandler med de øvrige om fordeling av sendetiden. Dersom Radio Revolt ønsker å forbli på lufta, og det antar jeg at de gjør, har de fortsatt mulighet til å søke om nisjeradiokonsesjon. Det er altså mulig for Radio Revolt å fortsette sine sendinger. Det vil bli andre

rammer enn dem som stasjonen la opp til i søknaden om døgnkontinuerlige sendinger, men ikke nødvendigvis så ulike dem som Radio Revolt har i dag.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:14:49]: Som kulturministeren sikkert er kjent med, er studentradioen i Trondheim drevet av ildsjeler og idealister. Den er på mange måter unik i europeisk sammenheng. Mange lovende musikere mister nå en viktig eksponeringskanal for sin musikk, og det er veldig trist.

Dette har vært en svært uryddig prosess. Det tror jeg veldig mange er enig i, særlig fordi den tidligere kulturministeren omtrent overtok Medietilsynets rolle fullstendig. Prosessen har mildt sagt vært preget av hastverksarbeid. Siden Medietilsynet ble satt til side i denne saken, og statsråden gikk i front i prosessen, vil jeg likevel spørre en gang til: Er det slik at statsråden ikke ser at det er nødvendig å se på prosessen på nytt? Er det noe statsråden vil foreta seg, slik at Radio Revolt fortsatt kan være en radio som byen er stolt av?

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:15:58]: Som jeg sa i mitt svar, vil det fortsatt være mulig for Radio Revolt å søke om konsesjon når det gjelder nisjeradio. Hva gjelder de konsesjonene som allerede er gitt til døgnkontinuerlig radio, 24/7, er disse allerede besluttet og vil ikke bli omgjort.

Så er det altså slik at dette har vært en ryddig prosess. Det foreligger objektive kriterier for hvilke stasjoner som skal få konsesjon, og ikke. Det som var avgjørende for at SBS Radio1 vant denne runden, var at man der produserte mer lokalstoff enn det som var tilfellet for Radio Revolt. I de aller fleste sakene fulgte departementet Medietilsynets anbefalinger, men det var noen som ble omgjort i departementet. Det er helt i tråd med de instruksene som foreligger.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:16:49]: Jeg tror ikke statsråden og jeg blir enige om hvordan prosessen her har vært. Jeg konstaterer at den har vært uryddig. Derfor ønsker jeg å stille spørsmål til statsråden om statsråden ønsker å se på kriteriene for konsesjonstildelingene. Er det slik at statsråden er tilfreds med dagens måte å tildele konsesjoner på? Er det en tilfredsstillende måte, eller ønsker statsråden å se på om det er andre måter å løse det på som kan sikre en bedre prosess i fremtiden, enn det vi har vært vitne til?

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:17:35]: Jeg registrerer at representanten Hofstad Helleland mener at departementet i denne saken har fattet en feil avgjørelse, at SBS Radio1 ikke burde ha vært tildelt konsesjon, og at Radio Revolt burde ha vært tildelt konsesjonen. Så i dette spørsmålet har representanten Hofstad Helleland en annen vurdering enn den som ble foretatt i departementet før jeg tiltrådte.

Hva gjelder kriterier for radiokonsesjon, er det ulike modeller man kan legge til grunn. Noen har tatt til orde for markedspris som et kriterium. Det er ikke de krite-

riene som departementet har lagt til grunn til nå. Det har bl.a. vært lokalt innhold. Det har vært for å sikre at allmennradioen skal ha mest mulig lokal dekning.

Så er det selvsagt ikke slik at man alltid vil være enig i en vurdering, men vi har lagt kriterier til grunn som gjør at vi er sikret et mangfold i radiotilbudet, og at det er god dekning av lokalt stoff i lokalradioen.

Spørsmål 19

Per Roar Bredvold (FrP) [12:18:51]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«I mitt hjemfylke, Hedmark, står svært mange gårdsbruk tomme og eierne bor et annet sted. Dette kan ha flere årsaker.

Hva vil statsråden bidra med for at vi får lys i vinduene uten tvang, men heller mer frihet og bolyst til bruk av eiendommene og bebyggelsene?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:19:14]: Det er heldigvis slik at mange i dag ønsker å ta del i bygdens tradisjoner og livsmiljø. Viljen til å bruke penger på hytter og fritidseiendommer viser det. Mange ønsker noe mer eller noe annet enn det dagens marked jevnt over kan tilby. De vil ha det vi kan kalle en livsstilseiendom, som er mer enn ei tomt, men mindre enn et gårdsbruk. De vil ha en blomstereng og en vedteig. Noen vil bo fast, andre vil ha det som fritidseiendom.

Jeg er opptatt av å medvirke til at folk i større grad enn i dag kan få realisert sine ønsker og drømmer om et godt liv i Bygde-Norge, på heltid eller på deltid. Hvis flere får anledning til å skaffe seg slike livsstilseiendommer, vil det være en vinn-vinn-situasjon. Folk får leve de livene de ønsker. Bygde-Norge får tilført mennesker, kapital, ideer, liv og aktivitet – nettopp det svært mange bygdelag mangler. Nettopp det å kunne tilby alternative livsmiljøer til byene tror jeg er noe av bygdens sterkeste kort for framtida. Heller enn å satse på bleke kopier av bylivet må bygdene utvikle og foredle sitt særpreg og sine sterke sider. Eiendomslovene i landbruket er ikke til hinder for en slik politikk. Det finnes titusener av eiendommer som er så små at de ikke omfattes av disse lovene. Ved de siste lovendringene som Stortinget vedtok tidligere i år, ble grensene hevet, slik at 19 000 flere eiendommer nå kan omsettes fritt og ikke omfattes av odelsrett og boplikt.

Mange av disse eiendommene står i dag dessverre tomme og ubrukte, slik Bredvold også påpeker. Jeg tror at dette kan ha mange årsaker. Dels er det vanetenking. Eierne ser ikke mulighet for salg. Potensielle kjøpere tror ikke det er mulig å få kjøpt. Dels tror jeg det er manglende tilrettelegging og planlegging. Kommunene ser ikke og utvikler ikke det potensialet mange av disse eiendommene har i et livsstilsmarked. Jeg tror derfor mye kan gjøres med mer oppmerksomhet og informasjon omkring dette spørsmålet. Jeg skal gjøre mitt til at de muligheter og ressurser disse eiendommene representerer, blir løftet mer fram i tida som kommer.

De resonnementene jeg her har gitt, gjelder de mindre

eiendommene. For eiendommer av en visse størrelse opplever jeg at det er bred aksept for at det bør følge visse reguleringer og plikter etter eiendomsloven. Slike eiendommer må forvaltes på en slik måte at det ytes noe tilbake til lokalsamfunnet i form av matproduksjon, næringsutvikling, kulturlandskap, bosetting og levende bygder.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:21:53]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var jo ikke så mange tiltak statsråden hadde å komme med.

Det er en kjensgjerning at det står ille til i Hedmark når det gjelder dette, men det står like ille til – og kanskje enda verre – i enkelte andre fylker.

Totalt sett er det ca. 35 000 gårdsbruk som står ubebodd. Det er klart at det er en stor ressurs som står og forfaller. Den må vi gjøre noe med. Jeg skjønner at det er forskjellige årsaker til det, men vi må finne årsakene. Mange av dem er kjente, og da må vi sette inn tiltak overfor dem. Det er der jeg kommer inn på dette med bolyst, bl.a. Det er klart at dette med makspriser er ganske viktig for mange, for man vil jo ikke gi bort livsverket sitt, eller sin families eller sine forfedres livsverk, til en billig penge når man vet at man kan få mye mer for det. Det er mange gårder som står tomme på grunn av at man får en for lav pris. Prisen skal jo avspeile hva man kan tjene på en gård. Det at man ser på dette med prisreguleringer, er i hvert fall ett tiltak.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:23:04]: Det som er viktig her, er at det skjer et arbeid i de ulike kommunene for å få fram de mulighetene som ligger i ubebodde gårdsbruk og eiendommer. Det er også slik at det er et svært stort antall som det er mulig å omsette for å skape den aktiviteten og den bolysten som Bredvold etterlyser.

Når det gjelder de gårdsbruk og de eiendommer som er over konsesjonsgrensen, hvor det gjelder boplikt eller odelslov, er det ca. 80 pst. av de eiendommene som er bebodd. Det mener jeg betyr at boplikten, odelsloven, virker. Den sikrer at en stor andel av gårdsbrukene blir brukt.

Endringene i reglene som vi nettopp har gjort, tar utgangspunkt i en undersøkelse fra Hedmark der det er påvist at de fleste som overtar en landbrukseiendom, tidlig bestemmer seg om de ønsker å bruke eiendommen som bosted eller ikke. Så tidlig bosetting gjennom boplikt gir virkning, og det gir varig bosetting.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:24:12]: Jeg takker statsråden for at han var litt mer utfyllende og konkret nå. Vi vet alle at en boplikt gjelder for så og så mange år, så er man ferdig med den og flytter eventuelt til et tettsted, og så blir gården stående tom. Gården drives, men den blir stående tom for folk. Der må man bl.a. også se på regelverket, slik at noen andre kan bebo gården. Det kan ikke være det viktigste at den som eier gården, bor der, men at gården blir bebodd, sånn jeg ser det.

Det er store verdier som står der, som jeg sa i mitt første oppfølgingsspørsmål, og det er klart at hvis man ikke får tilbake det man investerer i gården, hvis man ikke får tilbake det man f.eks. koster på låven eller huset fordi vi har slike makspriser og prisreguleringer, så forfaller eiendom-

mene. Jeg mener derfor fortsatt at det er kjempeviktig at vi får vekk dette med makspriser og prisregulering, i hvert fall at vi myker opp loven. Man må også se på dette med bolyst, for det er ikke tvil om at botvang er noe folk ikke liker.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:25:20]: Det som kan være en interessant diskusjon videre i relasjon til det temaet som her er tatt opp i spørsmålet fra representanten Bredvold, er jo spørsmålet om eiendomsretten. Det er altså hevet over enhver tvil at gårder over en viss størrelse omfattes av boplikt og prisregulering. Det gjelder odelslov, det gjelder driveplikt, det gjelder konsesjonslov. Så er det mange gårder og eiendommer under konsesjonsgrensen som kan omsettes fritt, og her er det etter min mening en oppgave for kommunene og det offentlige å bidra til at vi får større fokus på mulighetene som ligger i bosetting og bolyst gjennom å ta i bruk slike livsstilseiendommer.

Jeg er også opptatt av at vi skal sikre eiendomsretten, og det er klart at vi ikke kan tvinge folk til å selge sin eiendom. Vi kan ikke regulere oss bort fra den problemstillingen, utover det regelverket Stortinget nylig har vedtatt, som gjelder boplikt, driveplikt, konsesjonsloven og odelsloven mv.

Spørsmål 20

Torgeir Trældal (FrP) [12:26:33]: «Dagligvarehandelen i Sverige jubler over statsbudsjettet fra regjeringen Stoltenberg. Svenske kjøpmenn varsler lavere matpriser i høst. Det er beregnet at grensehandelen vil nå over 10 milliarder kr i 2009. Innen ulike kjøtttyper er det hele 50 pst. billigere å handle i Sverige enn i Norge.

Hva vil statsråden gjøre for å hjelpe de norske bønderne og kjøttindustrien, slik at de kan være konkurransedyktig mot svenske aktører?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:27:01]: Grensehandel er et fenomen som finnes på alle grenser mellom land der forskjeller i lønns- og prisnivå gjør det lønnsomt for forbrukerne å handle de varene som er billigere på den andre siden av grensen. Nordmenn grensehandler i Sverige, svensker i Danmark, dansker i Tyskland, tyskere i Polen, finner i Estland osv. Det er en åpenbar sammenheng mellom lønns- og kostnadsnivå i det enkelte land og prisnivå. For å forenkle: Vi kan ikke ha norske lønninger og bulgarske priser. For tiden gjør også kronkursen handling i Sverige mer lønnsomt enn vanlig. Ifølge Det tekniske beregningsutvalget er lønnsnivået i Norge over 30 pst. høyere enn i Sverige når vi inkluderer indirekte kostnader.

Matvarer, og særlig kjøtt, er blant de typiske grensehandelsvarene. Det siste året har matprisene steget 2½ prosentpoeng mer i Norge enn i Sverige, og i Sverige er det en viss prisreduksjon. Men siden starten på den internasjonale matkrisen sommeren 2007 har prisene steget litt mer i Sverige enn i Norge. Derfor er ikke utviklingen i matprisene isolert sett noen hovedgrunn til at vi registrerer en økning i grensehandelen. Likevel vet vi at prisforskjellen er stor på de typiske grensehandlesvarene, og at

prisene på en del av dem er billigere på grensen enn ellers i Sverige.

Jeg er selvsagt opptatt av å begrense handelslekkasjen og at norske aktører skal være i stand til å betjene hjemmemarkedet. Men grensehandel handler om mer enn kjøtt, bl.a. om alkohol og tobakk og mange andre forbruksartikler og tjenester. Derfor er en økonomisk politikk som bidrar til god konkurranseevne, generelt viktig, og det er heldigvis bred enighet om at vi skal ha et aktivt jordbruk over hele landet i Norge. Det krever lønnsomhet i alle ledd, også hos bonden. Ellers måtte mye mer av maten bli handlet i utlandet, og næringsaktiviteten i norske bygder ville faktisk blitt lavere.

Tobakks- og alkoholpolitikken har vi også valgt fordi vi mener at det er en bedre folkehelsepolitikk, til tross for at det bidrar til en viss grensehandel. Det er grunner til å hevde at land med høyt lønnsnivå og særskilte politiske mål antakelig må leve med en viss grensehandel. Men faren for handelslekkasje vil alltid være et viktig moment i avveiningen av kryssende hensyn i politikktutforming.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Torgeir Trældal (FrP) [12:29:27]: Det norske landbruket er regulert til minste detalj. Vi har også en dramatisk økning i grensehandelen som kan koste oss 10 000 arbeidsplasser. Aldri har det vært flere nedlagte gårdsbruk her i landet enn nå.

Ved riksgrensen mot Sverige ved Narvik i Nordland er det stor byggeaktivitet. Der har man bygd butikker, men man er ikke ferdig med å åpne butikken før man begynner å utvide den til det dobbelte – fordi det er en boom av grensehandel med kjøtt. Det kommer også folk fartende helt fra Lofoten. Folk kjører opp mot 20–25 mil, og enda mener de å ha fortjeneste på grensehandelen. Så mitt spørsmål til ministeren blir: Ser ikke statsråden at politikken som drives i dag, er helt feilslått?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:30:21]: Det som er viktig å ta med seg, og som det ikke legges vekt på av representanten Trældal, er at vi har en økonomisk politikk i Norge, en avgiftspolitik, som har andre formål enn rene grensehandelsformål, eller andre formål enn rene jordbruksformål.

Når det gjelder utsagnet om at det blir lagt ned flere gårdsbruk i Norge nå enn tidligere, er det uriktig. Vi har snudd denne tendensen, og det viser søknader om produksjonstilskudd i det siste året.

Det som er det store poenget, synes jeg, er at med det norske kostnadsnivået og vårt forhold til matproduksjon vil det få dramatiske konsekvenser – enda større konsekvenser – hvis en ensidig skulle legge vekt på målet om å redusere grensehandelen, som tydeligvis Trældal gjør. Vi hadde måttet, slik Fremskrittspartiet synes å ville, legge bort mange av landbrukets samfunnsoppgaver, som aktivt landbruk med variert bruksstruktur over hele landet, og kjørt en endimensjonal strukturrasjonaliseringspolitikk, med kraftig sentralisering og tap av arbeidsplasser som re-

sultat. Det ville være resultatet hvis vi skulle gjennomføre Trældals politikk.

Torgeir Trældal (FrP) [12:31:28]: Da ville vi antakeligvis være enige til Dovre faller.

Hvis vi ser på Forbrukerrådets rapport, skriver de bl.a. at en pakke bacon koster tre ganger mer i Norge enn i Sverige. I Norge er det mange slakterier, og i Sverige og Danmark er det noen få store. Norske svinegårder har konsesjoner og kan maks ha 2 100 slaktegris, mens i Sverige og ellers finnes det ikke noen grenser. Dette gjør at norske slakterier blir små, de er dyre, og de klarer ikke å bli konkurransedyktige.

Et nytt spørsmål til ministeren: Er statsråden enig i at den politikken som føres i dag, er med på å fete opp baconprisene?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:32:17]: Jeg tror ikke jeg skal uttale meg om baconprisene spesielt, men jeg synes jo på sett og vis at representanten Trældal her slipper katta ut av sekken. Det er ikke grensehandelen som er problemet – det er den strukturen vi har i norsk landbruk, det er antall slakterier, det er antall arbeidsplasser, det er antall gårdsbruk. Det er den distribuerte produksjonen vi har, som selvsagt er mer kostbar enn industriell produksjon, som vi har i EU, f.eks., og i våre naboland. Det er helt klart at her er det et diametralt forskjellig utgangspunkt mellom Regjeringens politikk og Fremskrittspartiets politikk.

Regjeringen ønsker å videreføre et landbruk i hele landet. Vi ønsker en strukturpolitikk som sikrer at vi utnytter beiteressursene på Vestlandet og i Nord-Norge. Vi ønsker ikke en endimensjonal landbrukspolitik som i bunn og grunn har som eneste resultat – slik Fremskrittspartiet antakelig ønsker – at vi legger ned norsk matproduksjon.

Spørsmål 21

Svein Harberg (H) [12:33:33]: Jeg vil stille følgende spørsmål til fornyings- og kirkeministeren:

«Statsbyggs avhending av eiendommer med åpenbar verdi for allmennheten er en utfordring. Tidligere Statens Gartnerskole Dømmesmoen i Aust-Agder er et slikt eksempel. Statsbygg fikk godkjent et pilotprosjekt på Dømmesmoen for å se på en langsiktig strategi for avhending av slike eiendommer. Prosjektet har gått over flere år. Eiendommen er nå plutselig lagt ut for salg i markedet.

Hvor ble det av prosjektet og den langsiktige strategien, og hva kan statsråden nå bidra med for å sikre eiendommens arealer for allmennheten?»

Statsråd Rigmor Aasrud [12:34:15]: Statsbygg forvalter en lang rekke eiendommer av stor verdi for allmennheten. Det er ikke ofte Statsbygg avhender slike eiendommer. Det er nettopp eiendommens betydning for fellesskapet som gjør at de fleste forblir i statens eie.

Bygninger som ikke er i bruk, forfaller raskt. For å ivareta de kulturhistoriske eiendommene jobber Statsbygg

derfor ut fra et prinsipp om at aktiv og tilpasset bruk, kombinert med en god faglig forvaltning også gir det beste vern. Strategien anviser to hovedprinsipper for utvikling av kulturhistoriske eiendommer:

Det ene omfatter eiendommer som staten ikke nødvendigvis må eie. Først undersøker man like fullt om staten kan benytte eiendommene til et eller annet formål. Hvis ingen slike foreligger, kan eiendommen selges når de nødvendige vernehensyn er ivaretatt, f.eks. ved varsel om fredning fra Riksantikvaren.

Det andre omfatter eiendommer som det er eller kan være viktig for staten å eie. Da skal Statsbygg først søke å finne statlige leietakere. Hvis ingen melder sin interesse, kan Statsbygg gå videre og søke andre offentlige samarbeidspartnere, eventuelt også private interessenter. Når utviklingsmulighetene er kartlagt, kan nødvendige tiltak settes i verk. Staten vil da kunne sitte som eier og samarbeide med andre om bruken av bygningsmassen.

Når det gjelder Dømmesmoen, vil jeg presisere at eiendommen ikke er lagt ut for salg. Status er at Statsbygg har gitt Riksantikvaren i oppdrag å vurdere verneverdien, slik at det kan varsles eventuell fredning for større eller mindre deler av eiendommen. En eventuell avhendingsprosess kan først settes i gang når de nødvendige økonomiske og antikvariske vurderinger er gjort. Det antas å være avklart etter nyttår. Bakgrunnen for at det vurderes avhending, er at det ikke foreligger annen statlig interesse for eiendommen, og at det foreløpig ikke er funnet andre leietakere. Etter at Høgskolen i Agder i 2006 gav beskjed om at den ville flytte, har Statsbygg gjennomført to utredninger hvor det er vurdert annen bruk, uten at det er oppnådd konkrete resultat.

For å sikre allmennheten tilgang til Dømmesmoen i framtiden har Statsbygg dialog med Direktoratet for naturforvaltning, som vurderer om deler av eiendommen skal få status som offentlig friluftsområde. Det vil i så fall innebære at ansvaret for disse arealene overføres til DN. Det kan da bli aktuelt å invitere Grimstad kommune med på en ordning hvor kommunen står for skjøtsel og drift av området.

Svein Harberg (H) [12:37:06]: Det er nok slik at statsråden og undertegnede har en litt forskjellig virkelighetsoppfatning av resultatet av det arbeidet som har vært gjort, for jeg kjenner til flere konkrete interessenter som har interesse av å ta i bruk området og ha aktivitet på området, og jeg synes det er underlig at det slås fast at en ikke har funnet slike løsninger.

Så er det riktig som statsråden sier, at eiendommen foreløpig ikke er lagt ut for salg, men det ble varslet i media den 16. oktober at så skulle skje. Det vi stusser på, er at alle de tingene som en skulle finne ut i pilotprosjektet – nye modeller for å måle verdiskaping og resultat, nye samarbeidsformer internt og eksternt og fremtidig strategi for å ta vare på slike eiendommer – nå plutselig er lagt til side. Synes statsråden pilotprosjektet har vært vellykket?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:38:05]: Jeg er kjent med at det er gjennomført flere utredninger om og vurderin-

ger av hvordan man skal kunne bruke Dømmesmoen. Det er bedrifter som har vært interessert i å bruke stedet i en kombinasjon av næring og næringsdrift knyttet til økologiske prinsipper, med en hotellkapasitet integrert i konseptet, og det har også vært en gruppe som har ønsket å etablere folkehøyskolevirksomhet på eiendommen.

Jeg konstaterer at man ikke har nådd fram i de forhandlingene. Jeg kan også opplyse om at jeg i går mottok et brev fra Grimstad kommune, som ønsker å overta eiendommen. Det vil selvsagt bli vurdert i mitt departement. På grunn av den korte tidsfristen fra brevet er kommet, har vi selvsagt ikke klart å behandle det fram til dags dato, men jeg skal selvsagt gjøre det på en grundig måte.

Svein Harberg (H) [12:39:00]: Jeg registrerer at jeg ikke får svar på resultatet av pilotprosjektet, og det kan jeg jo følge opp med statsråden på andre måter, for det er jo et spennende prosjekt for hele Statsbyggs virksomhet og for fremtidig behandling av slike eiendommer.

Den siste oppfølgingen min går på akkurat det som nå var nevnt. Nå er det kommet en konkret henvendelse fra Grimstad kommune, som altså fikk vite om at dette legges ut til salg, i avisen i oktober. Nå har de sagt at de konkret gjerne vil være med og ta vare på eiendommen videre, og ønsker et møte med statsråden og de impliserte parter for nyttår for å se hvordan det offentlige fortsatt kan eie. Vil statsråden nå ta aktivt grep for å følge opp det brevet?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:39:49]: Mitt departement vil selvsagt behandle den henvendelsen vi har fått fra Grimstad kommune. Så kan jeg også opplyse at jeg av Statsbygg er blitt opplyst om at det var et møte med Grimstad kommune, ved ordfører, rådmann og kultursjef, den 27. februar i 2009. Da ble kommunen orientert om de to mulige løsningene som forelå, at det enten var mulig å drive fortsatt utleie eller salg. Så at man er helt overrasket over den vendingen saken nå har tatt, der Statsbygg nå går ut og ber Riksantikvaren komme med vurderinger knyttet til vernestatus på bygget, forstår jeg ikke. Jeg mener det er fornuftig. Det er en viktig forutsetning når man skal gå videre. Jeg mener også at det er fornuftig at vi har tatt kontakt med DN for å kunne sikre friluftsområdene.

Så har jeg selvsagt møter og vil stille opp for dem som ønsker å ha møte med statsråden. Det gjelder også Grimstad kommune.

Spørsmål 22

Fra representanten Svein Flåtten til fiskeri- og kystministeren:

«Statsråden har ved flere anledninger på en fortjenestefull måte tatt et oppgjør med den del av skattepolitikken som beskatter en bedrifts driftsmidler via formuesskatten. Ikke minst innen fiskeri og oppdrett, med mange små aktører, medfører en økt beskatning av driftsmidlene som vi har sett de senere år, til en økt utrygghet for arbeidsplassene.

Kan vi regne med at statsråden vil fortsette å hevde sitt

velbegrunnede syn på denne beskatningen også innenfra den regjering hun er medlem av?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 23

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Kent Gudmundsen til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av fornyings- og kirkeministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren.

Kent Gudmundsen (H) [12:40:59]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fornyings- og kirkeministeren i fiskeri- og kystministerens fravær:

«Oppdrettsmiljøet i Sør-Troms har fått begrensninger i sin virksomhet grunnet den alvorlige ILA-epidemien, Infeksiøs lakseanemi, som fant sted for ett år siden. Departementet har nå lagt til grunn at dette området ikke har miljømessig bærekraft for å ta del i kapasitetsøkningen på 5 pst. som resten av næringen kan kjøpe, dette grunnet det nevnte tilfellet av ILA.

Hvilken sammenheng er det statsråden ser mellom miljømessig bærekraft og ILA-epidemien som var for ett år siden?»

Statsråd Rigmor Aasrud [12:41:52]: I forbindelse med forberedelsene til tildelingsrunden 2010 for lakse- og ørretoppdrett bad Fiskeri- og kystdepartementet om at Fiskeridirektoratet utarbeidet en oversikt over geografiske områder som anses som mer og mindre aktuelle for økning av oppdrettsvirksomheten. Arbeidet skulle skje i samarbeid med Mattilsynet, Havforskningsinstituttet og Veterinærinstituttet. Direktoratet for naturforvaltning og Statens forurensningstilsyn skulle også bidra.

Departementet bad om at fagetatene skulle knytte sine vurderinger opp mot Regjeringens strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring, der sykdom hos oppdrettsfisk er ett av fem fokusområder. Målet i strategien er: «Sykdom i oppdrett har ikke bestandsregulerende effekt på villfisk, og mest mulig av oppdrettsfisken vokser opp til slaktning med minimal medisinbruk».

Fiskeridirektoratet leverte i september 2009 en liste over områder hvor de, basert på de ulike fagetatenes råd, mente det ikke var miljømessig forsvarlig med kapasitetsøkning. Mattilsynet anbefalte i sitt innspill at kapasitetsøkning ikke burde skje i områder hvor det drives aktiv sykdomsbekjempelse. Et område hvor dette er særlig aktuelt, er Astafjordområdet i Sør-Troms, hvor fisesykdommen ILA bekjempes. I dette området har Mattilsynet iverksatt bekjempelsestiltak som vil legge restriksjoner på utsett av fisk i 2010.

På bakgrunn av målet i bærekraftstrategien, der sykdom er ett av hovedfokusområdene, og bekjempelsen av ILA, har Regjeringen unntatt området i Sør-Troms fra kapasitetsøkning i 2010; det er forklaringen.

Kent Gudmundsen (H) [12:43:51]: Jeg registrerer at man har hatt en lukket prosess i forhold til de faglige vurderingene som ligger i å stenge utvalgte areal for økt aktivitet eller ny aktivitet. Ser statsråden at det åpenbart kunne vært positivt at man innførte en åpen faglig analyse av dette, siden det ikke foreligger noen forskning eller bevis for en nøyaktig direkte sammenheng mellom det Regjeringen legger til grunn, nemlig miljømessig bærekraft, og sykdomstilfeller, som her har vært tilfellet? Kan statsråden gi noe klart svar på det?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:44:41]: Det er viktig for Regjeringen at vi setter inn tiltak for å bekjempe lakselus og sykdom på fisk. De tiltakene som er gjennomført, mener jeg er forsvarlig ut fra de faglige rådene som Regjeringen har mottatt fra sine faginstanser.

Så er det slik at en på bakgrunn av en midlertidig forskrift har stengt områdene nå. En permanent forskrift skal tre i kraft, og det vil selvsagt være mulig for alle å komme med innspill til den forskriften i det forskriftsarbeidet som nå pågår.

Kent Gudmundsen (H) [12:45:20]: Jeg konstaterer at det fortsatt ikke er lagt fram noe bevis for at det er en sammenheng mellom miljømessig bærekraft og det sykdomsforløpet som Regjeringen her påpeker at man skal bekjempe. Jeg synes det for øvrig er viktig at man er veldig klar i en tidsavgrensning knyttet til den nye forskriften, slik at næringen uansett, til tross for Regjeringens midlertidige standpunkt, har en forutsigbarhet.

Men det er jo beklagelig å konstatere, når man ikke har en direkte sammenheng, at Regjeringen legger opp til en praksis der man er skyldig inntil det motsatte er bevist, altså at man innfører restriksjoner for noen få aktører i næringen, uten at man har noen direkte sammenheng.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:46:06]: Jeg registrerer representantens holdning til det. For Regjeringen er det viktig at vi har en bærekraftig forvaltning i fiskeriområdene våre. Det er flere områder som også er omfattet av restriksjoner. Jeg henviser også, som jeg sa, til den forskriften som nå skal tre i kraft, som skal regulere hvordan arbeidet skal foregå etter den midlertidige forskriften som nå gjelder. Og jeg mener at næringen og andre vil ha gode muligheter til å komme med innspill i dette forskriftsarbeidet.

Spørsmål 23

Solveig Horne (FrP) [12:46:56]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren:

«Riksrevisjonen har nå lagt fram en rapport som viser at barnevernet somler i ni av ti saker. I rapporten viser Riksrevisjonen til at den lange saksbehandlingstiden i fylkesnemndene får alvorlige konsekvenser for de barna dette gjelder.

Er statsråden enig i kritikken fra Riksrevisjonen, og hva

vil statsråden gjøre for å rette opp i denne alvorlige kritikken og påse at saksbehandlingstiden ikke overskrides?»

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Audun Lysbakken [12:47:29]: Det er svært uheldig når barn ikke får sakene sine avklart raskt i fylkesnemndene, og derfor tar jeg kritikken fra Riksrevisjonen svært alvorlig. Jeg er ikke fornøyd med at vi ikke når målet om fire ukers behandlingstid, og at unger må vente såpass lenge på en avgjørelse. Vi vet at tidsaspektet i disse sakene er helt avgjørende, og det står i barnevernsloven at unger skal få nødvendig hjelp til rett tid.

Den 1. januar 2007 trådte det i kraft nye saksbehandlingsregler for fylkesnemndene. Formålet med de nye reglene var først og fremst å legge til rette for en enhetlig og hensiktsmessig saksbehandling. Et viktig mål var at de skulle bidra til forenkling og effektivitet. Sakene i fylkesnemndene skal behandles snarest, og de skal behandles, om mulig, innen fire uker. Ved behandlingen av disse nye saksbehandlingsreglene støttet Stortinget departementets forslag om ikke å innføre en absolutt tidsfrist.

Så har Riksrevisjonen sett på saksbehandlingstiden i saker med forhandlingssmøte, og det er viktig å si at det er én av flere behandlingsformer i fylkesnemndene. Jeg vil presisere at de har en større bredde i arbeidet sitt og har saker med andre lovbestemte frister enn det som kommer fram i rapporten som representanten viser til. For eksempel skal fylkesnemndene gjennomføre, om mulig, legalitetskontroll av akuttvedtak innen 48 timer, og de skal behandle klager på akuttvedtak innen en uke. Det er viktig å si, synes jeg også, at fylkesnemndene i stor grad holder seg innenfor fristene i disse sakene. Men når det er sagt, mener jeg at forholdene Riksrevisjonen viser til, er alvorlige.

Det har vært en kraftig vekst i innkomne saker til behandling i nemndene de senere årene. Fra 2005 til 2008 økte antallet saker til behandling med 32 pst., en vekst på nesten 10 pst. årlig. Det er satt i verk ulike tiltak for å imøtekomme den veksten, bl.a. har det vært en styrking i antallet fylkesnemndslederhjemler, fra 38 til 52 i perioden 2005 til 2008. Det er også varslet i budsjettet fra departementet ulike tiltak for å gi organisasjonene et løft, som vi tror kan bidra til å senke saksbehandlingstiden ytterligere.

Solveig Horne (FrP) [12:50:02]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var godt å høre at han var så klar på at dette skal han rydde opp i.

Nå vet jeg at dette er en sak som Stortinget skal diskutere flere ganger, på grunn av at dette er en sak som kommer fra Riksrevisjonen, men likevel er jeg bekymret når statsråden i sitt svar bare viser til flere tiltak som har blitt gjort før. I 2007 fikk disse fylkesnemndene nye stillinger, men likevel har ikke departementet fulgt opp dette.

Så viser statsråden også til at det har vært en kraftig økning i antall innkomne saker, og det er tilfellet. Men det er barn – det er de svakeste blant oss – som lider under dette, når behandlingstiden holdes for bare én av ti. Dette

viser at det er en systemkrise. Til og med komitéleder Gunn Karin Gjøl fra Arbeiderpartiet håper nå at den nye statsråden – når ikke de andre fire har klart det – bretter opp ermene og virkelig gjør noe.

Jeg har lyst til å spørre statsråden: Hvilke konkrete tiltak er det denne statsråden har tenkt å gjøre?

Statsråd Audun Lysbakken [12:51:11]: Når jeg pekte på det jeg gjorde, var det fordi jeg ønsket å utfordre noen av premissene i representanten Hornes spørsmål, at barnevernet somler, og at departementet ikke gjør noe. Barnevernet gjør en god jobb, men har altså hatt en stor økning i antall saker. Departementet har satt inn tiltak. Så selv om kapasiteten er utvidet, er også antallet saker utvidet.

Når det er sagt, er jeg helt enig med representanten Horne, og jeg tar utfordringen. Jeg skal brette opp ermene og sette i gang tiltak. Noe har vi varslet allerede i budsjettet. Det går på etableringen av en sentral enhet for fylkesnemndene, utnevning av en direktør, som jeg tror gjør at vi vil få et mer operativt og helhetlig ansvar for nemndene. Så er jo utfordringen vår å omsette det i tiltak for å få ned saksbehandlingstiden. For det at de fristene vi har lagt opp til, kun holdes i én av ti saker, er for dårlig, det er jeg enig i, og vi må gå grundig inn i hvordan vi kan gjøre noe med det. Da inviterer jeg representanten og andre til dialog om hvordan vi får det til.

Solveig Horne (FrP) [12:52:20]: De barna som trenger hjelp, er helt avhengige av at disse fylkesnemndene fungerer. Slik fylkesnemndene fungerer i dag, hører vi mye kritikk for at de ikke er uhildet, at de er sammensatt av fagfolk og det er for lite lekfolk.

Nå sa statsråden at han ønsket en dialog med Fremskrittspartiet, og da vil jeg komme med et forslag; Fremskrittspartiet har de siste årene foreslått en ny ordning for disse fylkesnemndene, at vi legger dem ned og får dem inn under domstolene. Mitt spørsmål til statsråden blir da: Vil han ta fatt på dette, og se på ordningen med tanke på en annen sammensetning, der en får flere lekfolk inn i fylkesnemndene, eller gå så langt som Fremskrittspartiet ønsker, å legge ned fylkesnemndene og få dem inn under domstolene?

Statsråd Audun Lysbakken [12:53:11]: Jeg er helt sikker på at vi kommer til å få rikelig anledning til å diskutere de konkrete forslagene som det aner meg at representanten vil komme med. Det skal jeg svare på, og vi kan diskutere det da. Jeg er litt opptatt av at vi nå gjør en ting av gangen, får til de endringene som er varslet i budsjettet, som vi altså tror kommer til å ha noe å si for styringen med nemndene, og for nemndenes mulighet til å gjøre den jobben de er satt til å gjøre.

Jeg synes også det er viktig å si at når vi har denne diskusjonen, bør vi ikke ha et ensidig fokus på tid. Det aller viktigste er at det er kvalitet i det som nemndene gjør. Jeg er helt sikker på at representanten er enig med meg i at vi må finne den riktige balansen mellom effektivitet og kvalitet, sånn at kravene til effektivitet ikke går på bekostning av at det skal være faglig grundige og forsvarlige vurder-

ringer som ligger til grunn for den enkelte beslutning som tas – nettopp fordi dette er dyptgripende spørsmål i barn og unges liv som vi må gå til med den største forsiktighet. Men jeg setter pris på at spørsmålet blir tatt opp, og vi får sikkert anledning til å følge det opp.

Presidenten: Da er sak nr. 1 på dagens kart ferdigbehandlet.

Sak nr. 2 [12:54:28]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Representanten Erna Solberg har tidligere i møtet varslet at hun ønsker å be om ordet ved møtets slutt i tråd med forretningsordenens § 37a, og får anledning til det.

Ad forfall fra statsråder i spørretimen

Erna Solberg (H) [12:54:50]: Årsaken til at jeg ber om ordet i dag, er den lange forfallslisten fra statsråder til dagens spørretime. Jeg mener at det ikke er akseptabelt. Jeg mener at det er helt åpenbart at en statsråd som er i landet, har møteplikt i Stortinget og bør møte i spørretimen. Det blir ekstra spesielt fordi man i forbindelse med noen

av de spørsmålene som representanter fra Høyre har stilt, også har fått tilbakemelding fra et av statsrådskontorene om at det kan bli vanskelig å møte før ut i desember.

Da er mitt spørsmål til Presidentskapet om Presidentskapet vil sørge for å innskjerpe møteplikten for statsråder til å svare i spørretimen, og sørge for at vi får en kortere forfallsliste. I dag er 40 pst. av spørsmålene som er stilt, utsatt på grunn av at statsråder ikke er til stede.

Presidenten: Presidenten kan for så vidt kommentere det umiddelbart i og med at Presidentskapet allerede etter forrige onsdags spørretime hadde en diskusjon om det samme tema, og at vi på vårt presidentskapsmøte den 5. november fant grunn til å komme med en påminnelse til Statsministerens kontor nettopp om det spørsmålet representanten tar opp. Det har vi gjort i form av et brev, som faktisk er avsendt i dag – som sagt ble det diskutert allerede forrige torsdag – der vi påpeker det selvfølgelig i at både storting og regjering skal vise fleksibilitet, og at det noen ganger kan være vanskelig å møte, men at hovedregelen må være at spørsmål skal besvares så raskt som mulig. Vi har i det samme brevet tillatt oss å minne om at det er viktig at statsrådene er i Stortinget i god tid, slik at en eventuelt slipper å avbryte møtet for å vente på statsråder på vei hit.

Jeg oppfatter med det at intensjonen i representantens tema er ivarettatt gjennom Presidentskapets behandling av saken. – Det nikkes fra representanten.

Andre har ikke bedt om ordet i henhold til forretningsordenens § 37a. Dagens møte er dermed hevet.

Møtet hevet kl. 12.57.
